

Taxa post
p'atite in m
No. 2247

Ara 5 lej

KELET

ZSIDÓPOLITIKAINAPLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
E LŐ F I Z E T É S I A R A K :
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
K Ü L F Ö L D I
E L Ő F I Z E T É S I A R A K :
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

D. Ramasetter Robert
Budapest
Diszter II e 8

Kéziratokat nem küldünk vissza
megörzésükre nem vállalkozunk

4.45: Pontok
5: Kis házikók
6: Hangy. 6.30: Hangy.
9.30: Pontok
9.45: Resler
10.20: Időjárás
22.15: Zenekari
enbach operett.
nikus hangy.
22.30: Tánczene.
erett.
operarészletek. Mas-
műveiből.
dűverseny.
naverseny.
ofon.
verseny.
hangy.
simfónikus zene.

Adatok
4 Lej
8 Lej
40 Lej
3 Lej
6 Lej
eladott apróhird-
rágább. Díj előre
bővellyel ellátott
továbbitunk.

PETROL
megszünteti a haj-
st. Kapható gyógy-
ban és illatszer-
an.

(are) 20 év óta fenn
tésére önálló fiatal
kis elsődendű erők
működés ismer-
megjelölésével özv.
Mare címre kéret-

obb zsidó körökben
közvetit a Globusz
da Alba-Iulia, Str.
17. Válaszbélyeg

esetleg háromszo-
meleten november
alra kiadó. Eötvös

as, balkonos lakás,
gel, azonnal kiadó
Calea Regele Fer-

öser vegetárius ét-
Regele Ferdinand
szám alá. Bejárati
eső árak!

veles, zsidó elemi
Telliger „Peda-

ő, román-francia
családnei elvál-
kányos oktatását
sek „komoly” jel-
k.

Szójkosár

A kis vezércikk műfaját Romániában bizonyára Jorga professzor találta fel, aki tíz év óta minden nap megírja a Neamul Románescben a maga 15—20 soros vezércikkét. Csípős, szellemes, offenzív természetű írások ezek. A mi kis vezércikkeink szelid bárnyakká hozzákjuk képest.

Mai vezércikkét Jorga nekünk, kisebbségi sajtónak szenteli. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy az ország miniszterelnöke ilyen különös figyelemre méltat bennünket, de ez alkalommal szívesen lemondunk volna erről a megtiszteltetésről.

Jorga ugyanis egyenesen a börtönbe invitál bennünket, mondván, hogy lapjainkban bolsevizmust propagálunk, mert még azt is jobbnak tartjuk a román uralomnál.

A szíves invitálást egyelőre nem fogadjuk el. Ne mofogadjuk el mindaddig, amíg a miniszterelnök be nem bizonyítja vezércikkje állításainak valóságát. Minthogy erre a közeli és távoli jövőben semmi kilátás nincs, a kisebbségi sajtó munkásai valószínűleg még sokáig fogják élvezni a szabadság örömeit.

Rossz jel, hogy Jorga már szójkosarat akar tenni a sajtóra. Legalább is az ő számára rossz jel. Ehhez az eszközhöz a romániai kormányok csak akkor szoktak nyulni, amikor már érzik uralmuk végét. Ilyenkor szokták a kormányok önmagukat összetévesztetni az állammal és minden ellenük irányuló támadást államellenesnek tekintenek s ez etnek minősíteni.

A vizsgálat csak az hogy ami Jorga számára rossz jel, a talán jó jellel változik az ország számára.

A nyomor költségvetése

Harmincnyolcmilliárdról huszonötmilliárdra akarja a kormány az állam költségvetését redukálni. Ez a szám a mai kétségbeesítő gazdasági és pénzügyi helyzettel és a holnap még sávárabb kilátásai-
val és lehetőségeivel való leszámolásra jelenti. Vége az aranyjuezi szép napoknak, midőn a pénzügyminiszter plajbászt vett a kezébe és papíron addig emelte az adókat, amíg kijött a kiadások fedezése. Hoz szükséges összeg. Nincs helye itt többé a hivatalos optimizmusnak.

Ma már bizony a kiadásokat kell évről-évre soványodó bevételi lehetőségekhez mérni. A huszonötmilliárdos kereteken belül az állam már nem lehet többé az a türelmes és kimeríthetetlen fejős tehén, amelyen az elmúlt tíz esztendő folyamán illegális vagyonok ezrei hízta nagygyá.

Argetoianu a mezőgazdasági tartozások devalválásának gondolatával foglalkozik?

Törvénytervezet készült az iparvállalatok kötvényeinek kibocsátásáról

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetoianu pénzügyminiszter az Adeverul munkatársa előtt tett legutóbbi nyilatkozatában felemlítette a mezőgazdasági tartozások rendezésének kérdését is. Ez a komoly és súlyos probléma a nemzeti-parasztpárt kormányzásának ideje alatt nyilvános vita tárgyat képezte s a megoldással kapcsolatosan a legkülönbözőbb tervek merültek fel. A nemzeti-parasztpárti kormány a tartozások konvertálását tervezte az ecéltől létesítendő mezőgazdasági hitelintézet révén. A Mironescu-kormány bukása megakadályozta a hitelintézet létrehozását, a Jorga-kormány pedig a mai napig egyetlen lépést sem tett abban az irányban, hogy a hitelintézet megkezdje működését. A kormány az az indokolása, hogy a külföldi kölcsönből erre a célra aztán hatszázmillió lejt az előző kormány elköltötte, nem állhatja meg a helyét, mert a kormány a kölcsön el nem költött részéből könnyen fordíthatott volna nagyobb összeget is a mezőgazdasági tartozások rendezésére — ha akarta volna.

A hitelezőket kell megmenteni

Argetoianu nyilatkozata azonban azt mutatja, hogy a kormány nem tartja célravezetőnek azt a módot, ahogyan a nemzeti-parasztpárti kormány ezt a kérdést meg akarta oldani. A pénzügyminiszter ugyanis a következőket mondta: — Az ország mai helyzetében nem is annyira az adósok, mint amennyire inkább a hitelezők megmentéséről van szó. A hitelezőknek és különösképpen a mezőgazdasági hitelezőknek tisztában kell lenniük azzal, hogy követeléseiket bizonyos vis maior-ból fakadó körülmények meglehetősen illuzóriussá tették. Ezek a körülmények késleltethetik a követelések likvidálását. Jó volna, ha a hitelezők támogatásukat nyújtánák nekünk abban, hogy megkíséréljük követeléseiknek legalább részbeni realizálását.

Ha a pénzügyminiszter szavait logikus módon tolmácsolni lehet, úgy ez a kijelentés azt jelenti, hogy Argetoianu az a permanens gazdasági háboru, melyet az egyes nemzeteken belül az osztályok, a nemzeti kereteken kívül pedig az egyes nemzetek vívnak egymással.

Vulgáris nyelvre lefordítva: a gazdasági meg nem támadási szerződések megvalósulása azt jelentené, hogy az az áldatlan verseny, mely az egyes nemzeti kereteken belül az osztályokat állítja halálos ellentétben szemben egymással, — a kölcsönös megértés vágányára terelődne, viszont az egyes nemzeti iparok támadása is megszűnne; mindenekelőtt megszűnne az a vámháboru, mely ma különösen a kis nemzetek iparát sorvasztja el kényszeríti újabb és újabb leépítésekre.

Tulajdonképpen a gazdasági meg nem támadási szerződések garantálhatnák a politikai, illetőleg katonai meg nem támadási szerződések érvényét is, mert hiszen a politikai ellentétek legnagyobb része

a magántartozásokat devalorizálni akarja, vagyis mérsékelni akarja a követeléseket. Az eszme nem új — már a nemzeti-parasztpárti kormány alatt is beható viták tárgyat képezte. Az újdonság a nyilatkozatban az, hogy Argetoianu nemcsak a mezőgazdasági tartozásokról, hanem általában az összes magántartozásokról beszél. Kétségtelen, hogy a mai gazdasági körülmények olyanok, hogy még a legmerészebbnek látszó s a jelenlegi törvényekkel nem egyező megoldásokat is minden előítélet nélkül, figyelmesen meg kell vizsgálni. Argetoianu dononai kijelentése azonban nem alkalmas arra, hogy megnyugtatólag hasson az amugyis a bizonytalanság terrorja alatt szenvedő pénzügyiakra.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. A pénzügyminiszter törvénytervezetet készített a nacionalizált ipari vállalatok kötvénykibocsátásáról. A törvényjavaslat szerint a pénzügyminiszter felhatalmazást nyer, hogy az állam nevében garantálja a nagyipari vállalatok kibocsátandó kötvényeit. E garancia az államnak az illető vállalatokkal szemben fennálló adóságának tekintetbe vételével történik, úgy, hogy a kötvények beváltásáig az állam is mentesül az adósság visszafizetésének kötelezettsége alól.

A tervezet szerint a kötvények úgy bel- mint külföldön forgalomba hozhatók és akár lejben, akár pedig valamelyik külföldi pénzügyi egységben fizethetők. Kötvényeket csak olyan iparvállalatok bocsáthatnak ki, amelyek legalább 5 éve állanak fenn és minimálisan 500 millió befizetett alaptőkéjük van és nemzetvédelmi célokra szolgáló cikkeket gyártanak, így a kiskapusi, a kudzsi gyárak, a brassói repülőgépgyár, stb. A kötvények 20 éven belül amortizálандók, a kamat nagysága később lesz megállapítva. Az állam e papíroknak a garancián kívül adómentességet is biztosít.

Az Adeverul, amely e tervezetet közli, megjegyzi, hogy abból nem világlik ki, hogy az állam ezen a réven mentesül-e a vállalatokkal szemben fennálló adósságaitól, vagy sem?

A gazdasági természetű. A nacionalista túrelmetlenség melegágya — belpolitikai vonatkozásokban éppúgy, mint külpolitikai vonatkozásokban — a tömegek nyomorúsága, melyet hamis vágányokra terelnek.

Hiábavaló és pusztán teoretikus érvény minden leszereléséig, míg a gazdasági háboru szabadon tombolhat, mert a gazdasági háboru rendszerint politikai háborukba torkollanak. A katonai és politikai hegemoniára való törekvést rejti, az erősebb harcát a győzelem ellen, melyet az előbbi tédre akar kényszeríteni.

Persze: kérdés, hogy a gazdasági meg nem támadási szerződések a gyakorlatban éppúgy nem silányulnak-e fiktív értékűvé, mint a katonai természetű meg nem támadási szerződések?

VILÁG TÜKRE

A leszerelési tragédia

Irta: Dr. Keller Samu

St. Blasien, 1931. augusztus hó. Deimling Berthold szolgálton kívüli német gyalogsági tábornok a „Manchester Guardian” egyik legutóbbi számában „Disarmant or distinction” cím alatt cikket tett közzé, melyben erős szavakkal tör lándzsát a leszerelés mellett. A cikk nagy feltűnést keltett Németországban és a kampószerkesztés sajtó éles támadásokban is részesítette a tábornokot erősen pacifista tendenciái miatt.

Deimling tábornok abból indul ki, hogy a mai technika roppant nagy fejlődést produkált a légi fegyverkezés terén. A világháboruban játszott aránylag jelentéktelen szerepével szemben a jövő háborunak hatalmas és döntő jelentőségű tényezőjévé nőtte ki magát. A hadviselésben olyanszerű forradalmi jelentősége van, mint annak idején a puszkapor feltalálásának és a háboru jellegét és célját gyökeresen megváltoztatta. Míg az előző század háboruiból, sőt még a világháboruban is az összes hadműveletek célja az ellenséges haderők megsemmisítése volt, addig a jövő háborujának tárgya az ellenséges nemzet leszerelése az ellenség és színhelye az ellenség országának egész területe.

A modern hadirepülőgépek 2000 kgr. súlyu robbantó anyagot 200 kilométeres óránkénti sebességgel képes szállítani. Londonból például jelentéktelen idő alatt Franciaország szívében vagy Németországban van, leadja névjegyét és újra startol a gyilkos teher ismételt szállítására. Csak a robbantó anyagot szállító repülőgépek 7000 méter, a könnyebbek 9000 méter magasságban szállnak.

Háromféle bomba van alkalmazásban: robbantó, gyújtó és gázbomba. A robbantó bombák különböző nagyságúak a többhemeletes ház elpusztítására alkalmas 100 kilos súlyutól egész az 1950 kilos amerikai bombáig, mely kétszer oly nagy mint az ember és amelyből egy darab teljesen elegendő, hogy a legnagyobb csatahajó részére a tenger fenekén örökalmot biztosítson.

Jelentősen veszélyesebbek a gyújtó bombák, mert ezek csak 1 kiló súlyúak és igen nagy mennyiségben szállíthatók. Egy 72 repülőgépből álló ilyen légi különítmény 36000 gyújtóbombát vihet magával. Tegyük fel, hogy egy nagy várost választ céltáblául. A legvalószínűbb, hogy a ledobott 36000 bomba közül 12000 épületekre hull, mert általános számítás szerint a városok egy harmad területe van beépítve, kétharmada pedig szabad területnek (udvar, kert) marad. De vegyük csak a felét ennek a valószínűségi számnak, akkor is kétségtelenül bizonyos, hogy a városban egyszerre legalább 6000 épület áll lángokban. Minden oltási kísérlet meddő és lehetetlen.

A leggyilkosabbak azonban a gázbombák! Aki a világháboru iskoláját végigjárta, sohasem feledheti el azok borzalmasságait. De a világháboruban alkalmazott mérgezőgázok már ezerszeresen tulvannak haladva az azóta felfedezett sokkal erősebb és hatékonyabb gázokkal.

(Einstein tanár kissé elkésletten intézte minapi felhívását a tudósokhoz és felfedezőkhöz. Debuisset pridem!) A modern mérgező gáz borzalmas hatását semmi sem jellemezheti világosab-

ban, mint a francia fizikus Langevinnek, a Collège de France híres professzorának 1929-ben tartott előadása: „Ma teljesen elegendő 100 drb repülőgép, melyek mindegyike 1 tonna (tiz mássa) gázbombával legyen ellátva, hogy Páris, Londont vagy Berlint egy 20 méter széles gázfátyollal bevonja. Az egész művelet egy óra alatt végrehajtható. Ha szél nem jó segítségül, a városban nincs többé élőlény.”

Értéktelenek az összes elhárítási módszerek. Gázmaszkokkal nem lehet a polgári lakosság millióit ellátni és azokat pontosan odailleszteni gyermekekre és csecsemőkre. Különben is a technika előrehaladtával egyes újabb gázfajokkal szemben a maszk teljesen hasznavehetetlen.

Az alépitményekbe való elhelyezkedés szintén céltalan, csak tömegsírja lenne a halálfelelemtől odamenekült embereknek. Ezek a gázok ugyanis súlyosabbak a levegőnél és lehatolnak a legmélyebb pontig.

Megemlíti Deimling, hogy 10 évvel a háboru után Páris környékén egy bombamentes alépitményt ástak ki és a pricszen és az asztal körül 25 német katona holttestét találták benne. Még a fegyverük is a falhoz volt támasztva. Gáz hatolt a mély fedezékbe és megfojtotta őket.

A tüzéség elhárító művelete sem értékesebb, mert a repülőgépek tulmagas avagy egész alacsony sikrepüléssel kikerülnek hatásukat.

Érdekesen jellemző, hogy mit mondott Serrigny francia tábornok, ki a tavaly nyáron a lyoni légihadgyakorlatot vezette: Tömeges repülőgép támadással szemben repülőekkel való elhárítás

Békebeli létszáma

	Szovjetország	Németország	Lengyelország	Franciaország	Anglia	Olaszország
fegyveres erőknek	1,200,000	100,000	299,041	650,700	186,100	630,300
Hadirepülőgép	1,400	semmi	1000	4667	1547	1160
Nehéz ágyu	600	semmi	426	1127	400	650
Könnyű ágyu	2400	288	1284	1452	1700	1200
Gépfegyver	23,000	1926	9700	37,000	13,000	4300
Tank	250	semmi	100	2500	200	250

Hát egyelőre meg lehetne szerényen elégedni ezzel a mérsékelt leszereléssel is és ha a jövő év tavaszára összehívott leszerelési konferencia legalább

tás egyáltalán nem alkalmas városok megvédésére. Nincs más hátra, mint a polgári lakosságot vidékre kilakoltatni.

A nagy légi hadgyakorlatokból leszűrte ez a tapasztalat, hogy légi támadást defensive elhárítani nem lehet, odavezetett, hogy ma már az összes vezérkaroknál egyöntetűség uralkodik a tekintetben, hogy az ellenséges területre irányított preventív légbombázás a legjobban harcastrati taktika.

Egy jövődöbéli európai háboru tehát azzal venné kezdetét, hogy az ellenséges államok légi harerejükkel egymásra támadnak és városaik, iparkat, gazdaságukat és kulturájukat kölcsönösen tönkre teszik.

Azzal végzi Deimling, hogy ma ugyan politikailag lehetetlen egy teljes leszerelés, de szerinte elegendő volna, ha az erősen felfegyverzett és ma is tovább fegyverkező államok arra volnának bírhatók, hogy hadikészültséget fokozatosan Németország felszerelési színvonaláig leépítsék.

Deimling egyáltalán nem említi cikkében, hogy számokban kifejezve mit jelentene ez a fokozatos leszerelés, de a napokban megjelent Berlinben Jakov Trachtenbergnek „Rotes Russland rüset“ című könyve, melyben erre vonatkozólag igen érdekes adatokat találunk.

Trachtenberg Szovjet-Oroszország, Anglia, Franciaország, Olasz-, Lengyel- és Németország adatait közli és pedig a fegyveres erő békeleltáma, továbbá öt fegyvernem: repülőgép, nehézágyu, könnyű ágyu, gépfegyver és tankok tekintetében.

Itt adjuk a táblázatot:

	Szovjetország	Németország	Lengyelország	Franciaország	Anglia	Olaszország
fegyveres erőknek	1,200,000	100,000	299,041	650,700	186,100	630,300
Hadirepülőgép	1,400	semmi	1000	4667	1547	1160
Nehéz ágyu	600	semmi	426	1127	400	650
Könnyű ágyu	2400	288	1284	1452	1700	1200
Gépfegyver	23,000	1926	9700	37,000	13,000	4300
Tank	250	semmi	100	2500	200	250

ennyit eredményezne, ugy még szebb jövő is virradhat a meggyötört emberiségre.

Kétszázszor rengett meg a föld Beludzisztánban negyvennyolc óra alatt

London, szeptember 1. Beludzisztánban a katosztrófális földrengés földlökései csaknem negyvennyolc órán át tartottak. Az első éjszakán 63-szor, összesen több mint kétszázszor rengett meg a föld.

Több száz falu, továbbá Muchi, Pami és Abigum városok romba dőltek. Az elpusztított területek felett repülőgépek cirkálnak s élelmiszeres csomagokat dobnak le a lakosság számára.

A német birodalmi bank nyolc százalékra szállította le a bankkamatlábát

Berlin, szeptember 1. A német Birodalmi Bank igazgatótanácsa kedd délutáni ülésén hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy a bankkamatlábát 10 százalékról 8 százalékra szállítja le. Ezzel egyidejűleg a lombardkamatlábának 12 százalékról 10 százalékra való leszállítása is

határozatba ment. Ezzel a határozattal a Birodalmi Bank visszaállította azt az állapotot, mely az emlékezetes bankkorlátozások előtt fennállott.

Német gazdasági körökben a kamatrátá leszállítását a gazdasági élet konszolidációja terén az első lépésnek tekintik.

Az Európa-bizottság szerint a hitelválság oka: bizalmi válság

Genf, szeptember 1. Az Európa-konferencia gazdasági főbizottsága közzé tette jelentését a hitelkérdésről. A jelentés megállapítja, hogy bizalmi válság van s ez legfőbb akadály a hosszú lejáratú kölcsönök nyújtásának. A tőke csak akkor fog elhelyezkedést keresni,

ha a bizalmat sikerül majd helyreállítani.

Genf, szeptember 1. Az Európa-konferencia gazdasági albizottságában Litvinov nemzetközi gazdasági meg-nem-támadási szerződés terén az első lépésnek tekintik.

A BRÁZAI sóborszesz 3 tulajdonsága:

jobb, olcsóbb és ami a fő hatásosabb!

Román férj — zsidó feleség

Kis történetek a máramarosi élet mélységeiből

Máramarossziget, szeptember 1. A vegyesházasság Máramarosban nem képez problémát. Nem mély gyökerű baj, még csak tünetnek sem nevezhetjük. A máramarosi zsidóság minden tekintetben megdöbbentő statisztikai adataiból ki kell kapcsolni a „szomorú sorvadási folyamat“ról szóló fejezetet. Csodabogar itt egy vegyesházasság, exotikus és megrendítő.

És ami a legjellemzőbb: a vegyes házasságok egyoldalsága. Csakis nők lépnek a zsidók közül vegyesházasságra s minden esetben olyan sajátos, a család tragikus összeomlása olyan kirívó, hogy a máramarosi zsidók, akik szemtanui egy-egy ilyen fájdalmas elvérzésnek — akaratlanul is legendákat szövegek a szomorú hősnők köré.

A ruszkovai országuton, a romantikus hegyszakadék mellett csinos kis ház áll. S Lájbi, aki a gyepőkre bizza a lovakat, lassít, közelebb hajlik, majd eddigi mondogáját félbeszakítva mondja: Itt lakik. Miről is beszélt eddig?

Hogy lám, lám, milyen ügyesek a németek, másfél hónap alatt huszonhat kilométeres vasutvonalat építettek, Leordinától a Kárpátokig, igaz, akkor háboru volt, istenen, milyen jó dolog is volt az, mert tetszik látni itt ezt az öreg zsidót, nincs rajta ing és meztláb van, szédül, esküszöm, ez még nem evett ma, miből, tessék mondani. Lájbi jellemezni akarja azután a félelmetességet és olyasmit mond, hogy az asszonyok Repede-völgyében nem mernek már szülni s meglátom, ha csak nem hoz valami új fordulatot, új lendületet az idők változása — itt nagy bajok lesznek.

A hegyszakadéknál a házra mutat és olyan mozdulatot tesz, mint akinek szenciós mondanivalója van. Itt lakik ő — mondja. Azt mondják, hogy husz ezrest is megkeres havonta. Különösen amióta ki-neveztek.

Egy nyugalmazott ezredesről van szó, aki feleségül vett egy ruszkovai parokás zsidó asszonyt. Itt élnek a sziklák tövében s a férj az „új ritmus“ jóvoltából muscelmegei prefektusnak lett ki-nevezve.

— Peszach előtt — meséli Lájbi — hazajött az ezredes, hogy együtt ünnepeljenek. Az asszony nagyon vigyáz a kóser háztartásra, a peszachot is rendesen elő-készítette. A szederbe vetek egy szegény zsidót, aki a szertartást végezte. 500 lejt kapott a szegény ember és az ezredes jól mulatott a szederen. Különösen az tetszett neki, hogy kinyitják az ajtót a prófétának, sőt poharat is töltenek neki és úgy fogadják, mint egy vendéget, aki bejött a házba. Meg is kérdezték tőle másnap, hogy tetszett a szeder, mire Muscel megye prefektusa a következőket mondotta:

— E bine, mai zici ceva si mai bei câte un aldămas. (Nem rossz dolog, az ember mond egy keveset és iszik rá egy áldomást).

Faggatom Lájbit, mit tudnak rólok Repede-völgyében, hol ismerkedtek meg, mióta élnek együtt. S elmondja, hogy a háboruban, amikor „itt nagy tűz volt“ az emberek egy része menekült, az asszony-nak férje volt, elesett, az ezredes meg-sebesült, az asszony ápolta, — hosszú mese homályos részletekkel, kihagyásokkal, miket Lájbi úgy pótol, hogy fantáziájával toldja meg.

Egyszóval: furcsa, titokzatos, legenda-szerű és idegen.

Repede-völgyén az egyetlen vegyes-házasság.

Az Iza-völgyén annál érdekesebb Roman őrmester családja, kiről egyizben már megemlékeztünk lapunk hasábjain.

A csendőrmester családja: parokás, szigoruan vallásos zsidó asszony, a csendőrlaktanya körül okosságú fiucskák, hosszú pájesszel, cidáklival, Roman őrmester hitközségi terheket visel, „chéder fenntartó elem“.

Mesélik, hogy Roman őrmesternek fia született. A péntekesti „zocher“-re erősen készülődtek. A csendőrlaktanya rendbe-hozták a laktanya nagyszobáját, a szomszédasszonynál halat főztek, pecsételt üvegekben bort hoztak és várták az izakonyhai zsidócskákat, hogy jöjjenek és mondjanak az őrmesternek és a feleségének „mazel-tov“-ot.

Téli este volt és sötét. A zsidók egyen-

ként szállingóztak, a kapuban azonban az a meglepetés érte őket, hogy az egyik káplár közölte velük, hogy az őrmester ur meggondolta a dolgot, nem fogadja őket, nincs szüksége zsidó vendégekre és zsidó látogatókra.

Bennt a házban pedig várták a vendégeket. Teltek az órák, de egy lélek sem jött s amikor késő este látták, hogy minden hiábavaló, Roman őrmester sirva fakadt, az egész családon kimondhatatlan bánat vett erőt s a kis Majsi, aki már chümist tanul és különben is nagyon eszes fiú, sűrű szemrehányásokat tett anyjának, hogy miért tette őket szerencsétlenné.

Másnap kitudódott a káplár gonoszsága. A „zocher“ nagy vigan megtartották szombat este. Izakonyha zsidói rég nem vigadtak olyan kitünoen.

Viszont a káplár bucsu nélkül ellillant.

Roman őrmester esetét évekre visszanyúló legenda övezi.

A forradalom idején, a bukóvínai havasok között, egy faluban, ahol egy zsidó család lakott, a nő szüleit meggyilkolták. Az egyedülálló leányt Roman Vasile mentette meg a felebészült horda vérszomjától. A leány ígéretet tett akkor, hogy felesége lesz, hűséges és kitartó, viszont Roman megígérte, hogy teljes szabadságot fog neki adni a vallás gyakorlásában.

Mindketten tartják ígéretüket. Ez Iza-völgyében az egyetlen vegyes-házasság.

Van még egy eset, Mára-völgyén.

Zsidó intellektuel leánya, férje tisztviselő. A nő kikeresztelkedett. Vasárnap volt, amikor ott voltam. Akkor mutatták meg, amikor a templomból jött. Ugy jött a katolikus pap oldalán, imakönyvvel a kezében, földetseprő szemfűlakkal, mint egy bérmláló szűz.

Az egyetlen kikeresztelkedett máramarosi zsidó leány erősen katolikus. Naponta jár templomba, zsidókkal nem tart fenn semmiféle összeköttetést és keresztény morálról beszél.

Férjének néha antiszemita kifakadásai vannak. S gyenge perceiben, szikla-bor és szaploncai-víz mellett, ha ellágyul, szemre hányást tesz magának. Mentegetőzik:

— Megöl az a sátán, esküszöm. Azt akarja, hogy zsidót faljak háromszor naponta, amikor nekem semmi bajom velük és zsidók a legjobb barátaim.

Róluk nem beszélnek a zsidók. Az ő házasságukban nincs romantika és legenda. Ha mégis szóba kerül: sajnálják és megvetik.

Mondom: a vegyesházasság Máramarosban nem képez problémát. Nem komoly baj, ami fenyeget és nem adottság, amivel számolni kell.

Ha a máramarosi hitközségek életképességének ez volna az egyetlen mértékzsinóra, akkor ezeknek tragikus összeomlásától nem kellene tartani. S sokkal irtózatossabb és kétségbejítőbb oka van annak, hogy (Lájbi fiákeres szavaival élve) Repede-völgyében a zsidó anyák nem mernek szülni.

De a vegyes házasságok: — egy kis furcsaság, valami idegenség és izelítő abból, amit legendának neveznek.

Ha előfordul — egyszer egy évtizedben — felfigyelnek az emberek, sóhaj szakad a melléből, később vonogatják a vállukat és passz.

Megy mindenki a maga dolgára.

Schön Dezső.

Villanygő
C SERE
az új feszültségre **50**
százalékkal

Rezsó és vasaló
átalakítás
az
Electrikánál
Cluj, Hotel Central épület

Mayer kongre

Az

Genf, szeptemberek világgongresszán dr. Mayer E. dő delegáció egy nagyszabású beszámolója a román helyzetét. Mayer E. kat az események politikai életben csatlósatosan történt

Bécsben me delegáció v

Genf, szeptember más ma délelőtt 11. ülés után megkezdődött ülésen Leroux span. nököl. A közönség egyelőre csekély.

A félórát tartott kat a jelentéseket, ségi bizottságok a szak óta készítette

A legközelebbi ü. Népszövetségi és valószerűnek tartják got és Kinát ujra ba, mig Venezuela leg Panama kerül

A hágai dö egyelőre ko

Hága, szeptembe közlése alapján Erdjedt el, hogy a há 3 szavazattal 7 elle vámuio terve elle

A bíróság előtt a elnök szavazatánál a volt párizsi jap unió ellen szavaz az az újabb érves hogy Hágában a

Az eddig nyilván a szakvélemény bi

Londoni diplomáci dig fenntartják az hágai bíróság illet a döntésre, miután unió ügye elsősor politikai probléma

A londoni lapo délig Hágából nem Genfba a bíróság futárral.

Genf, szeptembe rökben keddre vá nemzetközi bíróság érkezését. A szakv ság állásfoglalásá osztrák vámuio fog Genfba eljutn lól egyesek azt ko ság illetételeenn az ügyben döntés találta, hogy nem sági kérdésekről v és római lapjelent tőség került előtér szempontból mege Ausztria részére szövegségi tanács

Mayer Ebner a kisebbségek genfi világkongresszusán az állampolgársági törvényt sürgette meg

Az ősz csernovici zsidó vezért a kongresszus alelnökévé választották meg

Genf, szeptember 1. A népkisebbségek világkongresszusának második napján dr. Mayer Ebner, a romániai zsidó delegáció egyik vezetője tartott nagyszabású beszédet, amelynek során ismertette a romániai zsidó kisebbség helyzetét. Mayer Ebner dr. vázolta azokat az eseményeket, amelyek a román politikai életben a kisebbségekkel kapcsolatosan történtek. Rámutatott arra,

hogy a borsai és suceavai események óta viszonylagos nyugalom következett be, amelyet csak ritkán zavartak meg kisebb jelentőségű incidensek. Am ha kilengésekre nem is került sor, a választások eredménye azt mutatja, hogy az antiszemita agitációnak sikerült jelentős mértékben tért hódítania.

Ezután áttért Mayer Ebner a Iorga-kormány kisebbségi politikájának is-

mertetésére és annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormány ígéretét beváltva, parlament elé fogja hozni az állampolgársági törvényt s rendezni fogja ezáltal sokezer zsidó polgár államjogi helyzetét Mayer Ebner, aki komoly tekintélynek örvend a delegátusok körében, a kongresszus egyik alelnökévé választották meg.

Bécsben merényletet akartak elkövetni a magyar népszövetségi delegáció vonata ellen

Megnyilt a népszövetségi tanács hatvannegyedik ülészaka

Henderson marad a leszerelési konferencia elnöke. Az orosz delegáció a vámtarifák leszállításáért

Genf, szeptember 1. A népszövetségi tanács ma délelőtt 11 órakor rövid bizalmas ülés után megkezdte 64-ik ülészakaát. Az ülésen Leroux spanyol külügyminiszter elnököl. A közönség és a sajtó érdeklődése egyelőre csekély.

A félórát tartott ülésen ismertették azokat a jelentéseket, amelyeket a népszövetségi bizottságok az elmúlt tanácsi ülészaka óta készítettek.

A legközelebbi ülés ma, szerdán lesz. Népszövetségi és diplomáciai körökben valószínűnek tartják, hogy Spanyolországot és Kínát újra beválasztják a tanácsba, míg Venezuela helyére Bolívia, esetleg Panama kerül be. Ezzel kapcsolatban

ugy hírlik, hogy a tanács nem fog változtatni még abban az esetben sem a leszerelési konferencia elnöki kijelölésén, ha Henderson erre szabad kezét adna a tanácsnak.

Tehát e pillanatban még az a helyzet, hogy Henderson pozíciója biztos.

London, szeptember 1. Az orosz delegátusok Genfben mindent megtesznek abban az irányban, hogy meggyőzzék az egyes államokat a vámtarifátelek leszállításának szükségességéről. Azt ajánlják, hogy először a szomszédállamok között léptessék életbe a leszállított vámteteleket, tekintet nélkül a fennálló, legtöbb kedvezmény elvén alapuló kereske-

delmi szerződésekre.

Bécs, szeptember 1. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a Genfben indult magyar népszövetségi delegáció vonata ellen a bécsi Ostbahnhofon merénylet készült. Őrizetbe vették Budai Kálmán doktort, akinek neve Ziegler Kálmán, a bécsi magyar követség sajtóattaséja ellen elkövetett merénylet ügyéből vált ismertté. Megmotozásakor revolvereket és muniókat találtak nála. Vallatása során beismerte, hogy merényletre készült a magyar delegáció ellen, de ezt Genfben és nem Bécsben akarta végrehajtani, mert nagyobb feltűnés keltése lett volna célja, mint amit Bécsben elérhet.

A hágai döntőbíróasztal elutasító döntését a vámunió ügyében egyelőre kombinációnak tartják

Likvidálják a német-osztrák vámunió ügyét

A német kormány nem gördit akadályokat Ausztria meghátrálása elé? Schöber elkedvetlenül edett és le akar mondani

Hága, szeptember 1. Egyes világlapok közlése alapján Erdélyben is az a hír terjedt el, hogy a hágai nemzetközi bíróság 8 szavazattal 7 ellenében a német-osztrák vámunió terve ellenében foglalt állást.

A bíróság előtt az állásfoglalást Adatci elnök szavazatának kellett eldöntenie s a volt párizsi japán nagykövet a vámunió ellen szavazott. Ezzel szemben ma az az újabb értesülés látott napvilágot, hogy Hágában a döntés csak ma lesz.

Az eddig nyilvánosságra hozott hírek a szakvélemény tartalmáról csak kombinációk.

Londoni diplomáciai körökben még mindig fenntartják azt a véleményt, hogy a hágai bíróság illetéktelennek tartja magát a döntésre, miután a német-osztrák vámunió ügye elsősorban gazdasági és nem politikai probléma.

A londoni lapok megállapítják, hogy délig Hágából nem indítottak repülőgépet Genfbe a bíróság szakvéleményét vívó futárral.

Genf, szeptember 1. Népszövetségi körökben kedde várták a hágai állandó nemzetközi bíróság döntésének Genfben érkezését. A szakvélemény, amely a bíróság állásfoglalását tartalmazza a német-osztrák vámunió ügyében, repülőúton fog Genfben eljutni. A bírói határozat felől egyesek azt kombinálták, hogy a bíróság illetéktelennek mondogatta ki magát az ügyben döntés hozatalára, mert úgy találta, hogy nem politikai, hanem gazdasági kérdésekről van szó. Később berlini és római lapjelentések alapján az a lehetőség került előtérbe, hogy a bíróság jogi szempontból megengedhetetlennek tartja Ausztria részére vámunió kötését a népszövetségi tanács hozzájárulása nélkül.

mert népszövetségi kölcsöne folyósítása alkalmával jegyzőkönyvileg kötelezettséget vállalt a gazdasági függetlenségét érintő kérdésekben a tanács hozzájárulásának kikérésére. Berlini jölertesültnek látszó helyen úgy hírlik,

hogy a német birodalmi kormány nem fog akadályokat gördíteni Ausztria meghátrálása elé s ez még azelőtt fog megtörténni, hogy a hágai szakvéleményt nyilvánosságra hoznák.

A római Giornale d'Italia hágai távirat alapján jelenti, hogy meg nem erősített hírek vannak arról, hogy a bíróság 8 szavazattal 7 ellenében a vámunió jogi szempontból meg nem engedhetőnek deklarálta. A határozat megállapítja, hogy a terv nem békeszerződésellenes, de az 1922. jegyzőkönyvben foglalt kötelezettségeket nem tartotta szem előtt. Genfi diplomáciai körökben úgy tudják, hogy a vámunió kérdése nem fog nagyobb hullámokat verni a tanács előtt, mert a szerződés kötésre készült felek nem ragaszkodnak már tulságosan a tervhez. Az ügy likvidálásával megnyílik Ausztria számára az ut olyan államkölcsönhöz, amelynek kibocsá-

tásában Franciaország is részt venne.

Párizs, szeptember 1. A lapok fenntartják azt az értesülést, hogy Schöbert a Hágából kapott kedvezőtlen hírek elkedvetlenül edették

s az osztrák külügyminiszter még a mai nap folyamán bejelentí Genfben, hogy a vámuniótól eláll, még mielőtt a hágai döntést nyilvánosságra hoznák.

Ez a bejelentés délután három óráig Genfben még nem történt meg. Ezzel kapcsolatban Genfben azt is tudni vélik, hogy a népszövetségi ülészaka után az osztrák kormány több tagja, köztük elsősorban Schöber külügyminiszter, távozik helyéről.

A osztrák kormányférfiak kicserélésének oka a német-osztrák vámunió ügye. Azok fognak távozni, akik tulságosan exponáltak magukat a vámunióért.

OKOS SZULÓ figyelmeztesse gyerekeit, hogy Lepagétól vásároljon tanrendet, betétkönyvet ingyen kap.

Ne feledje el, hogy

szeptember 6-án

van a Kolozsvári Mentő Sorsjegy IV-ik húzása. Minden sorsjegy résztvesz az összes húzásokon. Sorsjegyek mindenütt kaphatók, postai megrendeléseknél 19 lei portó is beküldendő. Központi Sorsjegyviroda CLUJ, Strada Memorandului 16.

TABU

ABU

szept. 4-én
széznnyitő
világ film !!

Corso
Mozgóban

Oroszország jogi elismeréséről tárgyal a cseh diplomácia

Prága, szeptember 1. A Prager Tagblatt jelentése szerint Seba, volt belgrádi követ, rövid idővel ezelőtt Moszkvában tartózkodott, ahol Litvinovval fontos tárgyalásokat folytatott. Egyes hírek szerint Seba Oroszországnak de jure való elismeréséről tárgyalt. A cseh ipar súlyos helyzetére való tekintettel a cseh nemzeti demokrata párt, amely eddig a leghatározottabban állást foglalt a szovjet ellen, annak elismerése elé nem gördit már akadályokat. Az Oroszországgal való normális diplomáciai kapcsolatok felvétele esetén valószínűleg Seba lesz a moszkvai követ.

A német munkaügyi miniszter a munkanélküliség növekedését jósolja

Frankfurt, szeptember 1. Érdekes kijelentéseket tett az általános német szakszervezeti szövetség tizenegyedik kongresszusának hétfői megnyitóján dr. Stegerwald birodalmi munkaügyi miniszter a német szociálpolitika várható alakulásáról. A szociálpolitika Németországban ma olyan válságot él át, — mondotta a miniszter — mint még sohasem. A bérek és a fizetések ellen egyoldalú roham indult meg és egyre nagyobb rétegek helyezkednek arra az álláspontra, hogy a német gazdaság szanálásának csodaszere csak a bérelszállítás lehet. Az igazság ezzel szemben az, hogy csak a vezető pozícióban lévő főtisztviselők fizetését lehet tultótnak mondani. A miniszter aztán megnyugtatta a szakszervezeteket, hogy a kormány nem tervezi a társadalombiztosítási törvény módosítását. Mindent meg fog tenni, hogy megmentsék a társadalombiztosítás gondolatát és legyűrjék az egyre jobban tornyosuló nehézségeket.

A munkanélküliség az elkövetkezendő hét hónapban feltétlenül emelkedni fog s bár a hozzávetőleges becslés is nehéz, körülbelül kétmilliárd márkát kell összehozni a munkanélküliek növekedő számának támogatására. Elsősorban azt a kérdést kell tanulmányozni, hogyan lehetne csökkenteni a munkaidőt az export nagyobb veszélyeztetése nélkül és érdemes-e foglalkozni a népkonyhák felállításának gondolatával. A városoknak mindenesetre meg kell egyezniük a fogyasztási szövetkezetekkel és a kiskereskedőkkel, hogy a legszükségesebb életfenntartási cikkeket a téli hónapokban lényegesen leszállított áron bocsássák a munkanélküliek rendelkezésére.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

leleség

geiből

kapuban azonban azket, hogy az egyik hogy az őrmester ur, nem fogadja őket, vendégekre és zsidó

dig várták a vendék, de egy lélek sem te látták, hogy min őrmester sirva fáton kimondhatatlan kis Majsi, aki már lönben is nagyon mehényásokat tett tette őket szeren-

a káplár gonoszsga, vigan megtartották yha zsidói rég nem en.

ucusu nélkül ellillant,

setét évekre vissza-

n, a bukovinai havan, ahol egy zsidó üleit meggyilkolták. Roman Vasile mentlt horda vérszomját ett akkor, hogy fele- es kitartó, viszont y teljes szabadságot s gyakorlásában. igéretüket.

z egyetlen vegves-

Mára-völgyén.

éánya, férje tisztelkedett. Vasárnap am. Akkor mutatták omból jött. Ugy jött lán imakönyvvel a szemfálakkal, mint

resztelkedett mára- rösen katolikus. Na, zsidókat nem tart eköttetést és keresz-

iszemita kifakadásai ceiben. szikla-bor é, ba ellágyul, szemre k. Mentegetőzik: lán, esküszöm. Azt aljak háromszor nasenmi bajom velük arátaim. k a zsidók. Az ő há- mantika és legenda. l: sajnálják és meg-

ázasság Máramaros- émát. Nem komoly nem adottság, ami-

tközségek életképes- egyetlen mérték- nek tragikus össze- te tartani. S sokkal gbeajtóbb oka van fiákeres szavaival ben a zsidó anyák

sságok: — egy kis- séng és izelítő ab- neveznek.

szber egy évtizedben berek, sóhaj szakad unogatták a vállukat

aga dolgára.

Schön Dezső.

50

százalékkal

és vasaló akítás

az rikánál

Central épület

A colevillei zsidó cserkész-olimpiász

Timisoara-Temesvár, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidó cserkészmozgalomnak komoly eseménye volt ebben az évben: a világ sómérjai a franciaországi Collevilleben megrendezték első olimpiászukat. A világ különböző részéből egybesereglt sómérok nemes versengése az erdélyi zsidó cserkészek számára is komoly sikerrel zárult. Az erdélyi csoport ugyanis megnyerte az ezüstkupát és a dízsátrát. Az erdélyi sómérok vezetője, Stern Henrik az alábbi hangulatos cikkben számol be az olimpiászsal kapcsolatos eseményekről:

A párizsi gyarmatkiállítás

Két napig, augusztus 2-től 4-ig maradtunk Párizsban. E két nap programját teljes egészében a párizsi gyarmatkiállítás megtekintése töltötte ki. Ciceróink: a kiváló párizsi sómérok pontosan kidolgozott terv szerint működnek, mindenre kiterjed a figyelmük s ezzel a messzi idegentől idevetődött sómérok számára fejlethetlenné varázsolják a párizsi napokat. A vicennesi erdőben rendezett kiállítás este valóban csodálatos látványt nyújt ivlámpáival, különös, sokszínű, levegőbe eresztett lampionaival és felejthetetlen tűzijátékaival. A tarka-barka forgatagban ott látjuk a számi négeket, idevarázsolt kunyhófalujukban, az algiri arabokat európai fogalmak szerint lehetetlen szük sikátorokban, alkalmissal be rendezett, legfeljebb egy vevőt befogadó „üzleteikben”, a rézbőrűeket és a többi színes nép között elvegyülve a civilizált európai és óceán-tuli államokból idesereglett kíváncsiak százezreit. Olyan ez a szemünk elé táruló látvány, mintha az Ezerégyéjszákából másolták volna le...

A palesztinai pavillon

A párizsi gyarmatkiállítás előkelő helyet foglal el a palesztinai pavillon. Az angol fennhatóság alatt álló zsidó Palesztina, hála a nagy zsidó mecenás, Rothschild báró áldozatkészségének, valóban méltóan képviseli ezen a kiállításon az új palesztinai zsidó nemzetiséget. Ezen a kiállításon ötletes beállításban vonul el s elevenedik meg szemünk előtt különböző képekben a bibliai Palesztina napjainkig. Az első periódusból kiemelkedik a grandiózus méreteiben megtervezett Rachel sírja. Szimbolikusan bemutatják a „zsidólan”, kopár s elhanyagolt Palesztinát is. Majd más képek következnek: az új Palesztina kerül bemutatásra. Ez a rész három csoportba oszlik. Az első: Salle „Baron Rotschild” a palesztinai zsidó hölgytársadalom fejlett képzőművészetét, a második: Salle „Theodor Herzl” az új ország fejlett kulturáját s a harmadik: Salle „Jules Cambon” Palesztina iparát, kereskedelmét és első helyen álló mezőgazdaságát mutatja be. Miniaturban ott látjuk Tel-Avivot is: a keletétől napjainkig. Külön szerepet kap a palesztinai pavillonban a Restaurant-Carmel, a kiállítás leglátogatottabb helye.

Indulás a táborba

Vasárnap délután mondottunk búcsút a francia fővárosnak s elindultunk az Atlanti óceán felé. Caen-en keresztül Calleville-be. Caenben az ottani cserkészcsapat fogadott bennünket s este külön rendezvény keretében mutatkoztunk be a caenneknek. Calleville a La Manche csatorna mentén egyik legkeresettebb francia fürdőváros. Ennek a városnak a határában üttünk fel a sátrat az Atlanti óceán közvetlen szomszédságában. A több mint kétszáz cserkész 70 sátorban a callevillei Rotschild báró birtokán helyezkedett el s ugyancsak a báró látta vendégül majdnem két héten keresztül az egész sómértársaságot.

Az erdélyiek vitték el az ezüstkupát

Az első héten zajlott le a tulajdonképpen sómér világolimpiász. Az olimpiász három kategóriába oszlott: zsidó, atlétikai és általános cserkész részre. A zsidó és az általános cserkész részben az erdélyiek voltak a favoritok, míg az atlétikában a németországiak vitték el a győzelem pálmáját. Az erdélyiek kis csoportja, Stein Perec, Szende Tibor, Simon József, Deutsch Enrdé Temesvárról, Mandler Lázár, Glück Mátyás, Erdős Andor Brassóból, valamint Benjamin Béla Marosvásárhelyről. Ezekhez hozzátartozik még természetesen a kiváló Hirsch Zsigmond, a párizsi erdélyi sómérok vezetője és e so-

rok írója. Az olimpiász utolsó napján, mint a csoport megbízottja és ottani vezetője, átvettém a győztes erdélyiek nevében az ünnepélyesen átnyújtott ezüstkupát s dízsátrát s a többi Erdélynek fényes győzelméért jutott ajándékokat.

A sómérok világuniója

A következő héten zajlott le aztán a program második fontos pontja: megalakult végre az összes zsidó sómérok világ-szövetsége: Brit Olami sel Hacofim, azaz az: Union Mondial des Eclaireurs Juifs. Ezzel végre egyesültek a világ összes sómérjai s egységes irányítás mellett a leg-szebb perspektívák nyílnak a zsidó cserkészmozgalom további fejlődése elé.

Az unió központi irodáját Párizsban állították fel s immár a megalakulásakor 16 állam csatlakozott le a szövetséghez. Az unió vezetősége: Főparancsnok: Castor Gámszon (Párizs), a szervezet külügyi irányítója Hirsch Zsigmond, a szervezet belügyi irányítója S. Hait (Párizs), főtitkár Stein Perec, pénztárnok Levinger L. (Párizs), kulturreferens S. Gamzon

(Haifa). Az unió megalakulásával egyidejűleg manifesztumot bocsátott ki a világ összes sómérszervezeteihez s felszólítja azokat a sürgős csatlakozásra.

Élmények a táborból

A tábor élményei felejthetetlenek maradnak mindazoknak, akik részesei lehetnek a callevillei napoknak. Külön lehetne írni a csodás kétnapi tengeri kirándulásról s itt a humorosan felfogott „komoly” tengeribetegségről, a bécsi aranyos Pufiról, az osztrák sómérok csodás zenekarának vezetőjéről, az egyiptomi és algiri sómérokról, akik egy nap azzal lepték meg a tábort, hogy egy formális arab falut varázsoltak elő és egy délutánra „terrorisztikus” rendszabályokkal léptették életbe az arab szokásokat. Nem utolsó helyen szerepeltek a párizsi sómér-rabbijelöltek, akik a főszakácsok mellett valóságos alszakácsi funkciót tölthettek be, csak hogy a párizsi grand-rabbi kívánságának eleget tehessenek s a kórságot minden körülmények között biztosíthassák. És aztán a végén: emlékezzünk meg a szép Mirjamról, az egyetlen részvevő somráról, aki Palesztinából jött el, minden nőtilalom ellenére, hogy legalább távoli szemlélként osztozkodhassék az első zsidó sómér világolimpiász és tábor felejthetetlen élményeiben.

Stern Henrik

Jorga börtönnel fenyegeti meg a kisebbségi sajtót

Minisztertanács foglalkozott a besszarábiai parasztek tartozásainak rendezésével

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Neamul Románesc mai számában Jorga professzornak egy általános feltűnést kelto cikke látott napvilágot. Jorga az utóbbi időben nem egyszer adott kifejezést elégedetlenségének a sajtó magatartása fölött s legutóbb a konstancai kijelentésekben is azzal fenyegetőzött, hogy el fogja fojtani a sajtót. Ugy lát-szik, hogy Jorga a sajtó ellen beigért irtó hadjáratot a kisebbségi újságírókon akarja elkezdni. Erre való leg-alább is a Neamul Románesc mai vezércikke, amelynek címe: „A türelem vége” és amely a következőképpen hangzik:

„A színajai minisztertanács — miért is ne vallanók be — foglalkozott a sajtó és különösképpen a magyar kisebbségi sajtó magatartásával. Brassó-tól Nagyváradig ez a sajtó nem nyújt egyebet olvasóinak, mint az uralkodó nemzet és a kormány elleni inzultusokat. Szolidáris kampány folyik itt, egy mindent és mindenkit kompromittálni akaró kampány, nap-nap után hangzának el felhívások a bolsevizmusra, mert

még ez is jobbnak van feltüntetve, mint a román uralom.

Hát ez megengedhetetlen. A minisztertanács határozott és ez a határozat végre lesz hajtvva.

Amióta a román jólelkűség uralkodik Erdély fölött, egyetlen sajtópert sem tárgyaltak le. Nem butaságból, hanem nagylelkűségből. Am ez így nem fog tovább menni. Ne higyjék, hogy butaság, vagy gyávaság volt az oka az engedékeny magatartásnak.

Türtöztessek magukat, uraim, mert egyébként meg fognak ismerkedni a börtönnel, amelyben a mieink közül is legyen penészedtek.”

Eddig szól a cikk, amelynek a román és kisebbségi sajtóban egyaránt nagy visszhangja lesz. Ma délután egyébként minisztertanács volt, amelyen Rascanu tábornok, Besszarábia kormányzója számolt be ottani tapasztalatairól. Elhatározták, hogy törvényileg fogják rendezni a besszarábiai parasztságnak az állammal szemben fennálló vetőmag-tartozásait. A minisztertanács ezután az 1932. évi költségvetés kérdésével foglalkozott.

A törvényszék elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot Bodnár Béla ellen

Gróf Wass Endre is megtette a bünvádi feljelentést Lőrinczy Mózes ellen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bodnár Béla letartóztatásával a Lőrinczy-nyomozás egészen új irányt vett. Minden remény megvan arra, hogy rövidesen fény derül azokra a machinációkra, amelyek eddig rejtvé maradtak a vizsgálat számára. Bodnár Béla letartóztatásának ügyét tegnap tárgyalta a törvényszék. Dr. Krausz Imre, Bodnár védője kifejtette, hogy bár Bodnár a botrány kirobbanása óta titkolta a magánjogi szerződés létezését, még sem részese Lőrinczy üzelmeinek. Bodnár nem ismerte be a társas viszonyt, mert félt,

hogy Lőrinczy üzelmeivel őt magát is kompromittálhatja. Bodnár egyike a Lőrinczy által legsúlyosabban megkárosítottoknak és éppen a vizsgálat érdeke kívánja, hogy Bodnár szabadlábon maradjon.

A törvényszék nem vette figyelembe a védő érvelését és rövid tanácskozás után helybenhagyta a vizsgálóbíró letartóztatási végzését. Dr. Krausz Imre fellebbezés sel élt az ítélet ellen, mely pénteken kerül a tábla vádtanácsa elé.

Pastia vizsgálóbíró a következőket mondta előttünk Bodnár letartóztatásáról:

Kun Mátyás Fia Szakúztetésben Cluj, Calea Victoriei 2.

mindjárt a táncvezetésnél meggyermekei, ha irás-olvasásnál a gyermek nyomkövdi a szemét, vagy nagyon közel hajol az írás felé. — Vizsgáltsa meg a gyermek szemét szemorvossal. Az előlt szemüvegek előnyösen beszerezhetők.

Nagyváradon teljes ellátásra

Balkonos uccai szobába, zongora és fűdőszoza használatával urifit vagy leányt elfogad izr. uricsalád

Özv. Berger Antalné

ORADEA, Str. Cantemir (Beothy Ödön ucca) 42, I. 7.

Bodnár a nyomozás első percétől kezdve tagadta a magánjogi szerződés létezését és abban a percben, amikor a szerződést megtaláltuk, Bodnár letartóztatásának be kellett következnie. Ugyanakkor bünyügyi zárlatot rendeltünk el Bodnár vagyonára, de az üzletet nem pecsételtük le, hanem az tovább is folytatni fogja működését. A letartóztatás oka főleg az, hogy Bodnár a Lőrinczy által kötött szerződés titkos klauzulákat tartalmazott, ami egymagában súlyos bizonyíték, Hasonlóképpen terhelő Bodnár, hogy állandóan azt a vallomást tette, miszerint nem tudja, ki rejlik a Török Lajos folyószámla mögött, holott a szerződés egyik pontjában meg van jelölve a Török Lajos folyószámla is. Ilyen körülmények között Bodnár letartóztatása szükségessé vált, ami azonban nem zárja ki azt, hogy Bodnár valóban áldozata is Lőrinczynek. Lőrinczyt ugyanis különös inspiráció birta arra, hogy éppen barátait és üzlettársait lopja meg.

Gróf Wass Endre is feljelentette Lőrinczyt

A Lőrinczy-ügy másik érdekessége az, hogy gróf Wass Endre, akit mint ismeretes, Lőrinczy Mózes több millióval károsított meg, szintén feljelentette Lőrinczyt. Kedden délelőtt dr. Klein Miksa ügyvéd megjelent az ügyészségen, ahol gróf Wass Endre nevében csalás és sikkasztás címén bünvádi feljelentést adott be a szökésben levő bankigazgató ellen. A feljelentés szerint a gróf néhány nappal szökése előtt 600 ezer lej készpénzt bízott Lőrinczyre, ugyanakkor átadott neki 1,500,000 lej értékű váltót, azal a megbízással, hogy ugy a készpénzt, mint a váltókat az Erdélyi Takarékpénztárnál fizesse be. Lőrinczy a pénzt elkezdte, a váltókat pedig különböző pénzüzetekpél leszámította és gróf Wass Endre most minden oldalról kapja a felszólításokat, hogy az esedékes váltókat rendezze. A feljelentés egyben kéri a vizsgálóbíró, hogy az Autoglobnál állapítsa meg, hová folytak a Lőrinczy által elsikkasztott milliók.

Tabu. (Sajtóbemutató a Corso-mozgóban.) Kedden sajtóbemutató volt a Corso-mozgóban, amelyről kritikát írni nem tartozik a szokványos újságíró feladatok közt. A Tabu című filmről nem kell sokat írni: meg kell nézni. Soha még ennyire eredeti, ennyire nem mindennapos, ennyire művészielenségében is mélyen és az élet legrejtelmesebb mélységeiben járó művészi filmet! Nem színész munka, nem polgári és arisztokrata hölgyfenomének kopirozása, nem raffinált rendezési műre-mek, amelyet bámul az ember, egyszerű képek az egzotikus szigetekről, egyszerű és igazi felvételek emberekről, ugy, ahogy azok élnek, pözök, toalettek és műhatat nélkül. Egyes filmeknél elesodálkozunk afölött, hogy mire képes a filmtechnika, mennyi monumentalitás, mennyi raffiniéria és ötletesség rejlik egy filmben. A Tabunál más csodál az ember: hogy lehet ennyire igaz, ennyire szivbemarkoló, ennyire megkapó egy film: hogyan lehet ennyire igazán vászonra vetíteni az életet. Polinéziai szigeteken járunk, látjuk a főpap mithikus alakját, az ősi, egzotikus táncot, látjuk a vadlány szerelmét és olyan szépséget, amelyen a székszepil helyett az izzó nap tüze, a csapkodó tenger dus, sós levegője, a föld őseréje üt át. Férfihóst, akinek hatalmas izmait nem sportkultúra, hanem maga az élet termelte ki. A film maga az élet: ez ami mindennél jobban dicséri a Tabu-filmet.

Ugyvédi határidő napló 1932 Lepage Kvár

NYOMBAN rendelve 400 lei, később 480 lej utánvétellel, vagy előfizetve franko.

A Tr...

Táranu Victor

a

Oradea-Nagyvá

(Az Uj Kelet tudósítójától.) Triton s olyan nagyjelentős-tatkozik, amelynek még előre látni le-szeszgyár bünyügyi-szeszgyártás centr-leplet, amelynek a-ciója is meg van, gyár igazgatóságá-kai rezsim néhány-sa is helyet foglal-hogy a Triton sz-ban a letartóbtatá-ja következik el, keteszszmanipulá-leplet.

Ezt a feltevést Viktor szeszinspe-a nagyváradí ujs-sen ismertette a T-lezésének körülmé-

Triton szesz-lezése — mondott-volt meglepetés a-mert már minden-voltunk, amelyek-zetőségét a legsul-tálták. A vizsgálat-ladt a Triton szes-

a feketeszsz... szálát fel kelle-hogy a visszaé-Nagyvárad

Ma már nyilvánv-volt a központ, a-Nagyváradot és z-szesszel elarozot — A nyomozó-folyik tovább. A-lezése volt az, am-ditotta és ezt a la-állítani nem lehet-kezére kerül, aki-panamában részt-rint abszolút hite-nak a hatóságok-nyomozás szálaí Na-mert ahogyan Na-gyártásnak volt a

ugy volt közpo-manipulációkna-feketeszesz Ar-szi

Aradon, ha nem

A kolozsvár község

Cluj-Kolozsvár, Uj Kelet tudósító-lozsváron, de egé-ban nagy megny-hosszas harcok-megteremteni a b-községben a szefa-juttatásával. A-elnöksége a mai-tárgyalásokat h-remény meg van-olyan megállapod-biztosítani tudja-egyensúlyát. Meg-ez alkalommal, h-viselőtestületi gy-már közölteken k-adóztak Goldstein-elnöknek is, aki-tékben járult hoz-kájával a szefárd-zés létrehozásához-gül hálásan eml-Miksa tevékenység-resztül rendkívül-hitközség veszélye

A Triton szeszgyár leleplezése felszínre hozza a feketeszesz-manipuláció egész komplexumát

Táranu Victor szeszinspektor szenzációs nyilatkozata a Triton szeszgyár leleplezéséről. „Mindenki a hatóság kezeire kerül, aki ebben a grandiózus panamában részt vett“

A nagyváradai feketeszesz Aradon változott át szürkévé

Oradea-Nagyvárad, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nagyváradai Triton szeszgyár leleplezése olyan nagyjelentőségű eseménynek mutatkozik, amelynek következményeit még előre látni lehetetlen. A Triton szeszgyár bűnügyi vizsgálata a feketeszeszgyártás centrumáról rántotta le a leplet, amelynek amellől az a szenzációja is meg van, hogy a Triton szeszgyár igazgatóságában az elmúlt politikai rezsim néhány ismert reprezentánsa is helyet foglal. Nagyon valószínű, hogy a Triton szeszgyárral kapcsolatban a letartóztatásoknak hosszú szériája következik el, amelyek az egész feketeszeszmanipulációról lerántják a leplet.

Ezt a feltevést támasztja alá Táranu Victor szeszinspektor nyilatkozata, aki a nagyváradai újságírók előtt részletesen ismertette a Triton szeszgyár leleplezésének körülményeit:

— Triton szeszgyár váratlan leleplezése — mondotta az inspektor — nem volt meglepetés a hatóságok számára, mert már minden adatnak birtokában voltunk, amelyek a gyárat és annak vezetőségét a legsúlyosabban kompromittálták. A vizsgálat nyomról-nyomra haladt a Triton szeszgyár felé és

a feketeszesz hálózatnak minden szálát fel kellett gombolyítanunk, hogy a visszaélések centrumába, Nagyváradra eljussunk.

Ma már nyilvánvaló, hogy Nagyvárad volt a központ, ahonnan Bihar megyét, Nagyváradot és a Bánságot a feketeszesz eláraztatták.

— A nyomozás feltartóztatlanul folyik tovább. A Triton szeszgyár leleplezése volt az, amely a lavinát megindította és ezt a lavinát most már megállítani nem lehet. Mindenki a hatóság kezére kerül, aki ebben a grandiózus panamában részt vett, mert ezidőig abszolút hiteles információk állnak a hatóságok rendelkezésére. A nyomozás szálai most Aradra vezetnek, mert ahogyan Nagyvárad a feketeszesz gyártásnak volt a centruma,

úgy volt központja Arad a bárcamanipulációknak. A nagyváradai feketeszesz Aradon változott át szürkévé.

Aradon, ha nem a bárcán feltüntetett

A kolozsvári ortodox hitközség szanálása

Cluj-Kolozsvár, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nemcsak Kolozsváron, de egész Erdély zsidóságában nagy megnyugvást keltett, hogy hosszas harcok után végre sikerült megteremtteni a békét a kolozsvári hitközségben a szefárd-ügy nyugvópontjára juttatásával. A kolozsvári hitközség elnöksége a mai napon megkezdte a tárgyalásokat hitelezőivel és minden remény meg van rá, hogy sikerülni fog olyan megállapodást létre hozni, amely biztosítani tudja a hitközség anyagi egyensúlyát. Meg kell említenünk még ez alkalommal, hogy a vasárnapi képviselőtestületi gyűlésen az Uj Keletben már közölték kívül nagy elismeréssel adóztak Goldstein Lajos hitközségi elnöknek is, aki ugyancsak nagymértékben járult hozzá fáradhatatlan munkájával a szefárdokkal kötött megegyezés létrehozásához. A gyűlés szónokai végül hálásan emlékeztek meg dr. Klein Miksa tevékenységéről, aki éveken keresztül rendkívüli energiával harcolt a hitközség veszélyeztetett jogaiért.

árumennyiséget hamisították meg, úgy egészen biztosan meghamisították a pecsétet és az aláírásokat. Minden hamis volt, csak a bárca-nyomatvány volt

eredeti. Így az Aradon bevezetett nyomozás talán még érdekesebb letartóztatásokat eredményezhet, mint a nagyváradai.

Egyharmadával kell csökkenteni a költségvetést

A tisztviselői fizetéseket csak úgy lehet leszállítani, ha előzőleg a kormány olcsóbbá teszi az éleket, az adók, fogyasztási illetékek, a monopól-cikkek árának leszállításával

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben beszámoltunk már az 1932. évi költségvetést előkészítő bizottság munkájáról. Megirtuk, hogy realitás költségvetést, vagyis olyan budgetet, amelyben a bevételek fedezik a kiadásokat, csakis abban az esetben lehet készíteni, ha egy a személyi, mint az anyagi kiadások terén súlyos megtakarításokat eszközölnék. A költségvetési bizottságnak egyelőre mindössze annyit sikerült megállapítania, hogy az elmúlt évi 38 milliárd lejes budgetvel szemben az 1932-es költségvetés semmiesetre sem haladja meg a 25 milliárd lejt. Egyharmadával kell tehát a költségvetést csökkenteni, a költségvetési bizottság tagjai azonban nem tudják egyelőre, hogy miből redukálják ezt a horribilis összeget.

Változott körülmények

Ebben az évben ugyanis teljesen meg kellett változtatni a budget összeállításának módjait. Eddig a költségvetés előkészítése igen egyszerű normák alapján történt. Az elmúlt évi bevételekhez mérten irányozták elő a kiadásokat, majd pedig — ami a leggyako-

ribb eset volt: új adók kivetése révén növelték a bevételeket, hogy ezek elérjék a kiadások növekvő színvonalát. A költségvetés összeállításán ezen módja azonban az elmúlt esztendőben teljes csődöt mondott. A folytonos adóemelések kimerítették az adóalanyt, az előirányzott bevételek túlzottan bizonyultak a költségvetés évről-évre deficittel zárult.

A költségvetési bizottságnak számolnia kell azzal, hogy a gazdasági és pénzügyi válság az elkövetkező esztendőben még súlyosabb lesz, — az állam tehát az adóbevételekből még annyi jövedelemre sem számíthat, amennyi ebben az esztendőbe befolyt. Ezen a nagy hiányosságon nem lehet többé sem rektifikálással, sem megszorításokkal segíteni. Eleven husba kell vágnia a kormánynak és úgy az anyagi, mint a személyi kiadások terén a legsúlyosabb megtakarításokat eszközölni. A személyi kiadások csökkentése nem képzelhető el másképpen, mint vagy a köztisztviselői fizetések újabb leszállítása, vagy pedig nagyobbabásu elbocsátások révén. Hogy Argetoianu pénzügyminiszter melyik megoldásnál fog meg-

Jó cipőnek —
jó cipőasztal!
Ez a Fyran Paszta!

Az inspektor ezután ismertette, hogy miként leplezték le a Triton szeszgyárat. A gyár által összevásárolt gabonamennyiségét összehasonlították az igazgatóság által bevallott mennyiséggel és a horribilis differenciából számították ki, hogy milyen mennyiségű feketeszest termeltek a szeszgyárban.

állani, azt nem lehet tudni egyelőre. Annyi azonban bizonyos, hogy Argetoianu szívesen átadná valakinek a pénzügyi tárcát a költségvetés összeállításának idejére.

A költségvetési bizottságban hosszas viták folytak arról, hogy az állam kiadásának megszorításával egyidejűleg tartozik mindent elkövetni az élet olcsóbbá tétele érdekében. Corteanu képviselő, a költségvetés előadója javasolta, hogy vegyék mindenképp revízió alá az adókat, amelyek mértékfölött megdrágítják az éleket. Az államnak revízió alá kell venni a vámtarifát is, le kell szállítani az összes elsőrendű fogyasztási cikkek illetékeit, hogy az ipari termékek vételára és a mezőgazdasági árak közötti abnormális különbség eltűnjék. Ugyancsak le kell szállítani a fogyasztási, szállítási és monopól-illetékeket. Csakis ezután lehet gondolni a tisztviselői fizetések általános leszállításáról, amely kompenzálódna az életnek minden téren való megőrsülésével. Az új költségvetés a megváltozott gazdasági és pénzügyi viszonyokhoz való alkalmazkodás költségvetés lesz.

Alcala Zamorra lesz a spanyol köztársaság elnöke és Azana tábornok az új miniszterelnök

Madrid, szeptember 1. Napról-napra nyilvánvalóbbá lesz, hogy a spanyol kormány mai összetételében túl vegyes ahogyan az ország ügyeit megnyugtató módon intézze. Egy kabinet, amelyben oly sokféle színárnyalatú politikus ül, máris túl hosszú ideje van a helyén. Az ideiglenes Alcala-Zamora-kormány már öt hónapja intézi az ország sorsát; a nehézségek a legutóbbi időben egyre halmozódnak és megnehezítik a konszolidáció munkáját.

Ezért elhatározta a kormány, hogy mielőtt az alkotmánytervezetet a Cortes megszavazta, azonnal lemond. Természetesen már régen folytak a tervezetések, vajjon ki lesz az új miniszterelnök és kik lesznek a kormány tagjai. A Cortes-választások után Lerroix jelöltsége látszott a legbiztosabbnak; azóta azonban Lerroix nemcsak népszerűségéből, de esélyeiből is veszített. Alcala-Zamora nem kívánja meg tartani a miniszterelnöki széket, hanem helyette a köztársasági elnökségre pályázik, amelyre meg van minden esélye. A miniszterelnöki székre a legesélyesebb pályázó a jelenlegi hadügyminiszter,

Don Manuel Azana. Ő volt az, aki a köztársaság kikiáltásának napján egyedül és feyvertelenül hatolt be a hadügyminisztérium épületébe, ahol együtt voltak még a monarchia tábornokai. A királyság sorsa már meg volt pecsételve ugyan, de Azana nem tudhatta, hogy nem fogják-e el és nem állítják-e mingyárt falhoz a tábornokok; egy ilyen kivégzésre még lett volna bőven idejük.

Azana nem utolsó ízben tett tanúságot nagy bátorságáról.

A baszk partikuláris mozgalom egészen különös jellegű és élesen megkülönböztendő a katalán mozgalomtól, habár baszkok és katalánok kölcsönösen támogatják egymást autonómista törekvéseikben. Míg a katalánok baloldaliak, a baszkok ma Spanyolország legfanatikusabban vallásos és legkirályhűbb érzelmű rétegét képviselik.

A baszk mozgalom szimbóluma — bármilyen különösen hangozzék is — a horog kereszt. Az ember baszkföldön utaztában valami teljesen Hitler-párti német provinciában képzelet magát, annyi horogkeresztet lát a gomblyukokban. Mert a német

nacionalisták korántsem sajtáthatják ki maguknak ezt a motívumot: köztudomású, hogy Indiában svasztika néven ugyancsak ismeretes; Löwenthal német tudós pedig csak nemrégiben bizonyította be, hogy a horogkereszt végeredményben — héber eredetű.

A másik politikai szenzáció, amely a spanyol közvéleményt foglalkoztatja, a Maura belügyminiszter ellen tervezett állítólagos merénylet.

A merénylet ügye, amelyből a különböző pártok igyekeznek politikai tőkét kovácsolni, úgy pattant ki, hogy névtelen levél érkezett, külföldi postabélyegzővel ellátva, a spanyol külügyminisztérium címére, amelyben közölték, hogy három anarchista le akarja lőni a belügyminisztert, amikor az San-Sebastianból visszaérkezik. A rendőrség azonnal megtette a szükséges óvintézkedéseket és közölte a merénylet híreit a három névszerint is megnevezett anarchista ellen, de voltaképpen semmi sem történt. Nincs kizárva, hogy csak éretlen csíny volt az egész. Az anarchisták lapja, a Solidaridad Obrera szerint a kormány csak propagandát akart csinálni a merénylet hírével a monarchisták ellen.

Gyerekek ingyen

kapnak tanrendet, könyvjegyzéket, betétkönyvet

LEPAGE-nál CLUJ

ISKOLÁK!

EDELSTEIN M. DAVID:

HITOKTATÓK!

Carte de religionea mozaică,

románnyelvű bibliatörténet és hittan-könyv, az elemi iskola összes osztályai számára, a közokt. ügyi minisztérium által aprobálva, kapható a szerzőnél: Timisoara, IV. Str. Gh. Pop de Băsești 11. Ara 45 Lei. Tanítóknak és könyvkereskedőknek megfelelő rabtat.

Aradon látásra

ba, zongora és fururifit vagy leányuricsalád

Antalné

emir (Beöthy Ödön

2. I. 7.

zás első percétől gánjogi szerződés percben, amikor a k. Bodnár letartóztatkezdte. Ugyanatot rendeltünk el az üzletet nem az tovább is folyt. A letartóztatás Bodnár a Lörinczy titkos klauzulákat gymanában súlyosppen terhelő Bodnár a vallomást tudja, ki rejlik a ma mögött, holott a ában meg van jelöllyőszámia is. Ilyen Bodnár letartóztatása azonban nem zárja valóban áldozata iszt ugyanis különös hogy éppen barátait meg.

andre is feljelentette

isik érdekessége az, e, akít mint ismeretöb milliával káreljelentette Lörinczyt. Klein Miksa ügyvéd igen, ahol gróf Wass és sikkasztás címén adott be a szökésben en. A feljelentés szennappal szökése előtt t bizott Lörinczyre, neki 1.500.000 lej éregbizással, hogy ugr váltókat az Erdélyi zesse be. Lörinczy a ltókat pedig különleszámította és gróf nden oldalról kapja az esedékes váltóentés egyben kéri a Autoglobnál állalak a Lörinczy által

tató a Corso-mozgótató volt a Corso-titkát írni nem tarújságíró feladatok ról nem kell sokat Soha még ennyire mindennapos, enyben is mélyen és mélysegeiben járó zínész munka, nem a hölgyfenomének ált rendezési műaz ember, egyszerű retekrol, egyszerű erekröl, úgy, ahogy lettek és műáhitat él elesodálkozunk es a filmtechnika, s, mennyi raffilik egy filmben. A ember: hogy lehet zivbemarkolói, eny: hogyan lehet ra vetíteni az éleken járunk, látjuk ját, az ősi, egzotidány szerelmét és en a székszepl he a csapkodó tenger öld ösereje út át. lmas izmaít nem maga az élet ter az élet: ez ami éri a Tabu-filmet.

határ-ó 1932

00 lei, később 480

fizetve franko.

ÁBRAHÁM GYERMEKEI

(5) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

III.

Garfunkel egy napon autón Hopkins üzlete elé jött és erősen túlkölt.

„Mi az? — kérdezte gúnyosan Hopkins, aki a túlkölésre kijött üzlete elé.

„Feleségemnek tengeri levegőre van szüksége. Az orvos tengeri levegőt ajánlott neki, mert nem érzi egészen jól magát. Vettem hát neki egy autót.”

„Mióta nem érzi Mrs. Garfunkel jól magát? Nem is tudtam, hogy betegeskedik” — jegyezte meg Hopkins.

„Nem jelent semmit. Hogyan, hát csak a „big fellow-knak” van joguk autóra, a kicsinyeknek nem? Amerika szabad ország, minden polgár igényt tarthat automobilra. Elvégre nem vagyunk Oroszországban. Nálunk csak azt kérdik az ember től, van-e pénz, hogy autót vegy magának.

„Igazad van, Garfunkel” — helyeselt Hopkins.

„Csak azt tanácsolhatom neked, csukd be a pékműhelyedet. Eleget süttöttél, ezen túl süsseknek mások. Más emberek süssek neked! Végy egy autót, utazz a tengerre, szívj tengeri levegőt, ahelyett, hogy itt izzadnál a kemencék mellett.”

„Igazad van, Garfunkel!” — Hopkins hasa vidáman rengett. You are a clever boy!”

„Gyere, tartsunk konferenciát, — beszéljünk meg veled.”

Garfunkel nagyon elszomorodott.

„Számokra mindig van időm.”

„Hajlandó vagy egy nagyobb summát előteremteni? — kérdezte Garfunkel, miközben Hopkins félrehívta.

Hopkins hatalmas kezeivel végigsimította széles arcát.

„Veled együtt megszerzem — feltétlenül! Egyesült erővel!”

„Ezuttal azonban nagyobb összegről van szó, nem apróságokról, mint eddig. Nagy dolgok vannak a levegőben, egészen nagy dolgok...”

„Mennyiről van szó?”

„Amennyit csak elő tudsz teremteni a saját pénzből és más pénzből. Egészen nagy dologról van szó, mondom neked.”

Hopkins elfogódottan megállt, még egyszer végigsimította hatalmas arcfelületét és tésztapuha orrát megdörzsölte; azután félénken megszólalt:

„Halljuk, mondj hát, miről van szó?”

„Jól idefigyelj, Hopkins. Ezeknek a „big fellows”-nak, Carnegienek, Rockefellernek, Schiffnek mind így kezdődött a pályafutásuk. Nem ők hozták világra a milliárdokat. „Chanceuk” volt, ez minden. Kicsiben kezdték, egészen kicsiben mint mi; azután hirtelen jött a „chance” és ők ezt kihasználják. Mindennek ez az alaptörvénye: nem szabad kihagyni a chanceot! Összeszedték magukat, bátran vállalkoztak, rámenősen, míg végül érvényesültek — ez minden, „that is all!” Ezeket a szavakat Garfunkel tapssal kísérette. „Igy lettek ők nagyok, így lett belőlük egy Rockefeller, egy Carnegie, egy Schiff. Azután már minden megy magától...”

„Nos, Hopkins, most egy ilyen chance-ról van szó. Emlékszel még ugye a „Golden West” részvényüzletünkre? „Golden West” új bányákat nyitott és korlátolt számú elsőbbségi részvényeket ad ki. Ezt az egész részvénycsomagot megszerzhetjük egy haittőfért. Ehhez mindössze „cash”-re van szükség és ez alkalmas ad neked, hogy „big fellows” váljék belőled! A régi biztos út: összeállani... egyesült erővel... össze kell szednünk magunkat, vállalkozni kell és győzni.”

Garfunkel ismét háromszor lelkesen tapsolt kezeivel.

Hopkins hosszasan elgondolkozott; szemöldökeit felhúzta és vörös orrának keskeny, kék erecskéi erősen kidudorodtak; azután az összegyűlt vállal szájában ezt az egyetlen szótartót bökte ki magából:

„Ha!”

„Mit szólsz, Hopkins?” — kérdezte Garfunkel, mialatt zsebkendőjével megszártotta Hopkins köpködő záporát.

„Félek ettől a „Golden West”-től. Nincs mivel fedezzem. Egyébként, mondj csak, mennyire van szükségünk?”

Garfunkel egy összegzéi mondott, amely az irt megdöbbenetete.

„Hopkins, de ez aztán a „chance”. Jó ösztönöm van, a szívem diktálja — a szívem pedig soha cserben nem hagyott. És még valamit mondok neked, de kérlek szépen, ne nevsz ki! Bizonyára vissza-

emlékezel, amikor első ízben „Golden West” részvényeket vásároltunk. Akkor éjjel álomban megjelent meghalt anyám. Az éjjel megint láttam, megjelent álomban. És valahányszor anyám megjelenik álomban, tudom, hogy itt a „chance”. Mind a mai napig soha nem csalódtam ebben.”

Hopkins nem nevetett — éppen ellenkezőleg, Garfunkel elhalt édesanyja sokkal több bizalmat öntött beléje a „Golden West” részvények irányában, mint minden más argumentum: Ha egy zsidóhoz elhalálozott anyja megteszi a hosszú utat a tulvilágról, akkor kell valaminek lennie a dologban; ez már biztos jel arra, hogy a „Golden West” papírok „all right”!

Hopkins tehát előteremtette a szükséges összeget.

„Béválni, rajtaütini, győzni!”

IV.

Pár héttel később mind a ketten, Hopkins csakogy, mint Garfunkel szegények voltak. Garfunkel minden vagyona az új autót volt, — lakásának butora nem volt az övé, minthogy részletre vásárolta. Az autót eladták és Mrs. Garfunkel megelégedett a villamossal, ha Coney Islandba akart utazni tengeri levegőre, ahogy azt orvosa gyenge egészségi állapotára való tekintettel elrendelte.

Hopkins elveszítette házát, lovát és kocsiját, ugyszintén lakásának berendezését. A pékműhelyt meghagyták neki, hogy tudjon miből élni.

Midőn Garfunkel az egész pénzt elveszítette, az első pillanatban azt hitte, hogy a világ elsüllyedt. Sirt, felesége is sirt, gyermekei is sirtak. Miután a család alaposan kisírta magát, elkezdtek gondolkodni azon, hogy mi lesz „tovább”. Garfunkel felesége kiemelte harisnyájából a briliáns fülbevalókat, amiket ott rejtegetett. Ebből pénzt csináltak Elment rokonaihoz, Garfunkel is elment a saját atyjaihoz. Néhány hét múlva Garfunkel megint lisztkereskedő volt, szájában vastag szivarral és ezer terrval a fejében.

Hopkins ellenben teljesen megtört, amikor a szerencsétlenség megtörtént. Nem sirt és nem jajgatott. Azonban éjjel már nem fütötte be kemencéjét. Az aprópénzt, amit a kenyeres boltjában talált, zsebre tette és elment a „saloon”-ba inni. Néhányszor felesége és gyermekei cipelték haza a „saloon”-ból. Mértéktelenül be volt rugva és nagyon le volt sújtva. Amikor felesége látta, hogy nem lehet őt munkára bírni, bement a gyárba dolgozni és ilyen módon megkereste szükösén azt, amiből valahogy megéltek. A gyermekek az utcákon csavarogtak és az egész családot a romlás fenyegette.

Néhány nappal később Garfunkel, aki közben megnyugodott a katasztrófában, felkereste barátját. A sütőde be volt zárva, a berendezés pedig az udvaron fektült. Amikor Hopkins után érdeklődött, elvezették a „saloon”-ba. Itt megtalálta az irt péket. Hopkins kék szemei még vízenyösebbek voltak, orra az utóbbi néhány napokban még puhább lett és kék erecskéi még élesebben kiugrottak, ezzel szem-

ben hasa sokkal kisebb lett.

„Mi van veled Hopkins, gyere menjünk haza. Come home! Garfunkel magával von szolta.

Az irt élénken tiltakozott. Garfunkel nézett kék szemével, aztán mialatt kezét végighúzta orrán, dadogó hangon ezeket mondotta:

„Nem igaz Garfunkel, Kolumbus nem volt zsidó!”

„Gyere haza, Hopkins — Garfunkel magával cipelte — van valami mondani valóm számodra.”

„Nem lesz zsidó az Egyesült Államok elnöke, egy zsidó nem lehet elnök, ezt nem engedi meg a törvény — én mondom ezt neked Garfunkel...”

„Gyere haza, Hopkins!” Garfunkel nem engedett, amíg csak ki nem vonszolta a „saloon”-ból az irt óriást és amíg haza nem hozta. Otthon Hopkinsné asszony leön-

tötte férje fejét egy dézsa hideg vízzel és Garfunkel csak azután kezdett vele „business”-ről beszélgetni.

„Annyi lisztet fogok szállítani neked, amennyit csak akarsz. Fogok szerezni neked szenet, szerzek neked lovat és kocsi, hogy tudd kihordani a süteményt. Kezdj megint sütni!”

Az irt ránézett Garfunkelre kék nagy szemével és hallgatott.

„Különös nép vagytok ti keresztények!” — mondotta Garfunkel. Csak addig vagytok erősek, amíg mind a két lábatokon álltok. Mihelyt azonban elestek, nem tudtok felkelni. Nálunk zsidóknál pontosan ennek az ellenkezőjét lehet tapasztalni. Ha elesünk, csak akkor kezdünk igazán élni... Előre Hopkins, előre!”

„És a kicsiny, sovány zsidó bátoritón veregette az irt óriás vállát.

Árvízzel árasztotta el a borzalmas felhőszakadás Szekszárd városát

Két halálos áldozata is van a rendkívüli felhőszakadásnak

Budapest, szeptember 1. Szekszárd környékén hatalmas felhőszakadás volt dió-nagyságu jégesővel. A város alacsonyabban fekvő házaiba behatolt a víztömeg, amely az utcákat, tereket elárasztotta. Megrongálódott a városi villamostelep is s így az est folyamán a városra teljes sötétség borult.

Szegeden is volt erős záporosó mogyoró nagyságu jéggel.

Budapest, szeptember 1. A tegnapi szekszárd környéki zivatar két halálos áldozatot is követelt. Molnár József és Horvát Sándor gazdalogények kocsijukon a domboldalokról aláomló iszapok vizárok egyikébe fordultak s ott veszték lovaikkal együtt a rohanó víztömegben. A galylyak és kövek még ruháikat is leszágtatták róluk, úgy, hogy holttesteiket csaknem teljesen meztelenül találták meg.

Szeptember 15-ére hívják össze az angol alsóházat

London, szeptember 1. A kormány három és félórás minisztertanácson vitatta meg a takarékpénztári rendszabályokat és a parlament munkarendjét. Politikai körökben valószínűnek tartják, hogy az alsóházat nem 8-ra, hanem csak 15-re fogják összehívni. Az Evening Standard értesülése szerint a kormány felhatalmazást fog kérni a törvényhozástól arra, hogy bizonyos kérdéseket rendeletek útján szabályozhasson. Egyébként a napokban újabb minisztertanács lesz, amelyen to-

vább vitatják a takarékpénztári rendszabályokról és az új adókról készített terveket. A törvényhozási ülésszak szeptember 15-én kezdődik s rövidtartamu lesz.

London, szeptember 1. Glasgowban a skót bányászszakszervezetek gyűlésen tiltakoztak a munkanélküli segélyek tervezett leszállítása ellen. Ezzel egyidejűleg Thomas gyarmatügyi miniszter lemondott a vasutasszakszervezet főtökári állásáról.

Letartóztattak és lázadásra való felbujtással vádolnak egy volt nemzeti parasztpárti képviselőt

A sperieteri parasztlázadás váratlan epilógusa

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Körülbelül tíz nappal ezelőtt a dâmbovitamegyei Sperieteri községben kisebbséjű parasztlázadás tört ki. A kormány rendeleteire ugyanis Sperieteri és a környező falvak adminisztratív központját egy szomszédos községbe helyezték át. A parasztek nagy elégedetlenséggel fogadták ezt a rendelkezést és többiben tiltakoztak a jegyzőség áthelyezése ellen, de hiába. Amikor azután a községhez irattárának elszállí-

tására került sor, a parasztek erőszakkal akadályozták meg az áthelyezést.

Csaknem két napon keresztül tartott az „ütközet” a parasztság és a karhatalom képviselői között. Midőn a parasztek megakadályozták a község irattárának kiürítését, a sperieteri csendőrszázad lépett közbe. Szétoszlásra szöritették fel a községhez elött egybegyűlt tömeget és amidőn ezek nem engedelmessékedtek a felszólításnak, sortűzre adták le a levegőbe. A parasztek nem ijesztette meg a sortűz, mire a csendőrök visszavonultak és telefonon tettek jelentést a vármegyei prefektusnak. Ez, vasárnap lévén, nem volt található s csak hétfőn vette kézhez a jelentést. Azonnal egy csendőrszázadot vezényelt ki a községbe és ennek azután néhány könnyebb sérülés árán sikerült rohammal elfoglalni a parasztek által megszállt községházat.

Több, mint 40 földművest tartóztattak le, akiknek kihallgatását azóta is a sperieteri csendőrmester végzi. Kormánykörök kezdettől fogva a nemzeti parasztpártot vádolták meg azzal, hogy a parasztságot felheccelte a hatóságok ellen. Jorga lapjában vezércikkét irt a lázadásról és teljes mértékben megértethetőnek találta, hogy már csak a parasztek lokalpatriotizmusából is ragaszkodtak szerzett jogaikhoz.

A kormány azonban — akár a pénzügyi problémák terén — ebben a kérdésben sem értett egyet a miniszterelnökkel. Erre vall legalább is az, hogy ma délután legnagyobb meglepetésre letartóztatták Cezar Spinianu volt képviselőt, a nemzeti parasztpárt dâmbovita megyei szervezetének elnökét. Spinianu lázadásra való felbujtással vádolják.

HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Az iskolaév kezdetére

árainkat mélyen leszállítottuk!

I	fehérnemű vászon	— — — — —	Lei 18—
N	ingzefir	— — — — —	” 19—
T	tartós dörzstörülköző	— — — — —	” 25—
E	egyenköténynek való pepita zefir	— — — — —	” 28—
Z	alsólepedő vászon, 150 cm. széles	— — — — —	” 68—
E	paplanlepedő vászon, 180 cm. széles	— — — — —	” 98—
T	tartós pokróc	— — — — —	” 23—
E	kockás gyapju.pokróc	— — — — —	” 350—
T	tartós paplan	— — — — —	” 390—
I	madrac, három részes	— — — — —	” 650—

Férfi és női ruhaszövetek, selymek és kabátszövetek, barchetek, flanelek, szőnyegek, függönyök nagy választékban

„Gólya Áruház”

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 11. Telefonszám 957.

HI
A UJ KELET
bánsági z
Főszerkeszt
Felelős szerk
Bukares
Hátszegi Er
Cikkeink után
megjelölés

— Változókon
pestről jelentik:
időjárásprognózi
időjárás várható
lényegtelen hő
egyelőre még sok
zivatarral. A hő
délben 20 fok Ce

— Gronau n
kezdte kontinen
ból jelentik: Az
vatal rádióállom
fel Gronau néme
ben közölte, hog
szállott a Hudso
Port Harrisonból
repülését dél fel
Európából Amer

— Egy utasok
mélységbe zuhan
Evening News r
hogy az északspa
ben utasokkal z
tábiai hegyvidé
ról a mélységbe
a színhelyen, tova
közben meghalt s
sebesülést.

SPORT ÉS JA
pédiája.) Atlétika
fétafutás, birko
dzsiku, uszás, víz
vívás, turisztaság
tennisz, labdarug
sport, kerékpár,
kerékpársport st
kötet 349-408=7
val. 50 műmellék
köthesben 408 le
Kül küldi Lepage
litások jegyzékét

— Kína lakoss
éhezik. Nankingb
ügyminisztérium
közé a kínai ma
jelentésben fogla
képet adnak Kína
óriási munkanél
minisztérium bec
nélküliek száma
százmillióra teh
annyit jelent, h
több mint a fele

— Ma lép életb
kedelmi szerződés
Ma lép életbe a
delmi szerződés,
kötötték meg és
mindkét szerződés
kedvezményt bizt

— Százhuszev
munkát adni Oks
lentik: A teli k
millió lírát folyó
zásánál, vasuti é
telefonvezetékek
embernek akarnak

— Kedvező for
szlovák kereske
Prágából jelentik
delmi delegáció v
ról Prágába. A t
ger Tagblatt jelen
pillanatban mind
vező fordulat álló
ra vonatkozóan t
kérdésekben még
magyar buzának
vámpreferencia e
a nehézségek. A p
sága és a preferen
kvóta kérdését a
során rendezik. A
tek kérdésében a
javaslatot dolgozo
delegáció most
végett kormányán

Iskolai harisnyá
hák olcsóbban,
Hercu
Cluj, Calea Rege

Oszi é

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felölős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Változókéony időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változókéony időjárás várható nyugati légáramlással, lényegtelen hőmérsékletváltozással és egyelőre még sok helyütt esővel és esetleg zivatarral. A hőmérséklet Budapesten ma délen 20 fok Celsiusus.

— Gronau német óceánrepülő megkezdte kontinentális körrepülését. Londonból jelentik: Az ottawai tengerrészeti hivatal rádióállomása szikratávíratot fogott fel Gronau német óceánrepülőtről, melyben közölte, hogy 9 óra 35 perckor felszállt a Hudson-öböl partvidékén levő Port Harrisonból s megkezdte kontinentális repülését dél felé. Grönlandon át repült Európából Amerikába.

— Egy utasokkal zsufolt autóbusz a mélységbe zuhant. Londonból jelentik: Az Evening News madridi távirata közli, hogy az északspanyolországi Lugo közelében utasokkal zsufolt autóbusz a Kantábriai hegyvidék egyik szerpentin-utjáról a mélységbe zuhant. 50 utas közül 7 a színhelyen, további 8 kórházba szállítás közben meghalt s még 22 utas szenvedett sebesülést.

SPORT ÉS JÁTEK. (A sport enciklopédiája.) Atlétika, futás, távolugrás, stafétafutás, birkózás, ökölvívás, dzsindzsi, uszás, vízpoló, evezés, vitorlázás, vívás, turisztás, torna, tenisz, asztali tenisz, labdarúgás, labdajátékok, lovasport, kerékpár, automobilizmus, motorkerékpársport stb. Két hatalmas lexikonkötet 349+408—784 oldal, 500 illusztrációval, 50 műmelléklettel egész-vászonkötésben 408 lej. Utánvétellel, portó nélkül küldi Lepage Kvár. Kérje az árleszállítások jegyzékét.

— Kína lakosságának több mint a fele éhezik. Nankingból jelentik: A kínai belügyminisztérium hétfőn jelentést tett közzé a kínai munkapiac helyzetéről. A jelentésben foglalt szám adatok elrettentő képet adnak Kína éhezégyedéről és az óriási munkanélküliségről. A belügyminisztérium becslése szerint a munkanélküliek száma Kínában legalább kétszázmillióra tehető, ami gyakorlatilag annyit jelent, hogy Kína lakosságának több mint a fele kenyér nélkül van.

— Ma lép életbe a román magyar kereskedelmi szerződés. Budapestről jelentik: Ma lép életbe a román-magyar kereskedelmi szerződés, amelyet augusztus 12-én kötöttek meg és írtak alá. A szerződés mindkét szerződő fél részére a legnagyobb kedvezményt biztosítja.

— Százhuszzer embernek akarnak munkát adni Olaszországban. Rómából jelentik: A téli közmunkák céljaira 865 millió lírát folyósítottak Utak szabályozásánál, vasúti építkezéseknél, táviró- és telefonvezetékek lefektetésénél 120 ezer embernek akarnak munkát adni.

— Kedvező fordulat a magyar-csehszlovák kereskedelmi tárgyalásokban. Prágából jelentik: A csehszlovák kereskedelmi delegáció visszaérkezett Lillafüredről Prágába. A tárgyalásokban — a Prager Tagblatt jelentése szerint — az utolsó pillanatban mindkét államra nézve kedvező fordulat állott be. Négy fontos pontra vonatkozóan tisztázták a helyzetet. Más kérdésekben még nincs megegyezés. A magyar buzának és lisztnek nyújtandó vámpreferencia elvételét illetően elismerték a nehézségeket. A preferenciális vám nagysága és a preferenciában részesülő import kvóta kérdésén a további tanácskozások során rendezik. A magyar devizarendelekek kérdésében a csehszlovák delegáció javaslatot dolgozott ki, amelyet a magyar delegáció most beterjeszt jóváhagyás végett kormányának.

Iskolai harisnyák, svetterek, formaruhák olcsóbban, mint bárhol csak a

Hercules-nél

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12.

Mentsétek meg a borsai Riesel-árvákat

Két hete mult immár, hogy nem közöltük a borsai Riesel-árvák javára indított gyűjtésünk kimutatását. Sajnos — nem volt mit közölnünk, olyan gyéren érkeztek az adományok. Pedig közeledik a tél s a nyolc Riesel árva remény és támasz nélkül néz szembe a legirtózatosabb nélkülözések rémével. Fájdalmas jelenség, hogy az egyre rosszabbodó gazdasági viszonyok milyen érzéktelenné tették a zsidóságot az olyan tragédiákkal szemben is, mint Riesel Salamon meggyilkolása. Pedig éppen az ellenkezője volna logikus: minél rosszabbak az általános viszonyok, annál fokozottabban áll fenn a kötelesség, hogy segítsünk az elesetteken és nyomorgókon. Reméljük, hogy ezután sürűbben közölhetjük a kimutatásokat gyűjtésünk eredményéről. Legutóbbi kimutatásaink óta a

következő adományok érkeztek be:
 Izr. Hitközség Mezőszertmihály 250, M. A. Josipovits Bélor 500, Salamon Sámuel Aranyosgyéres 500, Dr. Keller Samuné Szilágyosmlyó 200, N. N. Cluj 100, Neulan der Dávid Sepsiszentgyörgy 50, Mármor Mór Maroshévíz 100, Steiner Harry Arad 100, Jakab Hermann Borz 100, Noti Eduard Zilah 100, N. N. Cluj 150, Ifj. Mózes Károlyné Fogaras 100, „Máramarosi” Bozovici 200, a M.-Vásárhelyi Kishitelbank tisztviselőinek gyűjtése: Vass Irén 50, Milánovits Jakab 40, Fürst Lajosné 100, Auerhahn Mihály 40, Winkler Vilmos 30, Porjesz Sándor 40, Pál Lajos 40, apróbbak 660, összesen 1000 lej. Ma kimutatva 3450 lej. Eddig kimutatva 7450 lej. Gyűjtésünk eddigi összege 10.900 lej.

— Borsai Fischer József nevére templomot neveznek el. A szomorú emlékeztető borsai tüzvész után történt, hogy egy segélybizottsági ülésen szóvá tették dr. Fischer Józsefnek a tűzkárosultak érdekében történt fáradozásait a kormányánál. Borsai hitközségének akkori elnöke, Steinfeld Lázár a gyűlésen indítványt tett, határozta el a gyűlés, hogy a leégett templomok legnagyobbikát újraépítik és azt „Bet Jozsef” néven nevezik el a kerület kiváló országgyűlési képviselőjének nevére. A legnagyobb imaegyesület az „Ec Chaim” a napokban ebben az ügyben rendkívüli közgyűlést hívott egybe. Moskovits Mózes a segélybizottság részéről nagyhatalú beszédet tartott, amelynek végén javaslatot terjesztett elő, amelynek értelmében a dr. Fischer József nevével viselő templomot a főtűnál fogva fölépíteni és nem veszi igénybe a segélybizottság pénzbeli támogatását, hanem a képviselő iránti hálája jeléül saját erejéből építi föl a templomot. Az indítványt nagy lelkesedéssel fogadták. (Riesel Jakab.)

Intézeti fehéreműket, szakszerű kivitelben igen olcsón szállít a

Hercules-Áruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12.

— Tomché Jesivot előadás Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Aug. 25-én, kedden este a Tomché Jesivot akció érdekében a marosvásárhelyi ortodox zsidó hitközségbe ellátogatott Sperber Dávid brassói ortodox főrabbi és Krapper Izidor, az országos jesivákat támogató egyesület főtűkára. Szofer Manó marosvásárhelyi ortodox főrabbi az ortodox nagytömbben összegyűlt nagyszámu közönségnek bemutatta a vendégeket. Sperber főrabbi másfél óras beszédben ismertette a jesivák mai kétségbeesett helyzetét. Ez az állapot — ugymond — a szegényebb tanulók elől elzárja a tanházak ajtajait. Felhívta a zsidókat a Tomché Jesiva támogatására. A beszéd nagy tetszést keltett és remélhető, hogy a zsidó áldozatkészség ezáltal is diadalmaskodni fog és Marosvásárhely ortodox zsidói az akciót áldozatkészen fogják támogatni.

— Nagyszabásu bankfuzió készül Németországban. Berlinből jelentik: Nincs kizárva a Damatbank, a Dresdenerbank és a Commerzbank fiókjának lehetősége.

— A Ferdinand király uti zsinagoga üllőhelyeinek bérbeadása megkezdődött. A még bérelhető ülések naponta 9—12 és 3—6 óra között kiválthatók a titkári hivatalban. Cal. Regele Ferdinand 54. I. em.

— A szovjet kiállítás a milánói vásáron. Milánóból jelentik: Alaknak máris sok nyugtalan éjszakát okoz a szovjet folyton fokozódó exporttevékenysége, holott idáig csak 66 százalékat éri el az 1913. évi orosz kivitel értékének, azok különös idegességgel nézik a milánói vásáron a szovjetnek szépen megrendezett kiállítását az exportra szánt cikkeiből. Csakugyan érdekes, amit itt a szovjet kereskedelmi delegáció produkáltak az orosz áruk sokféleségével és tetszetős adjusztaival. Van ezen az orosz kiállításon minden, papírszalvétától gránitból készült sarkókegig, szovjet-makarónitól a legremekbbr káviáig. Az élelmiszerek kiállítását külön látványosság a pompás halkonzervek százaival, huzsfélé, árban és minőségben változó kaviárral, befőzött gyümölcsök és desmek, a hasonló angol árúknál megszokott guszutos külső formában. Vajjon mit szólnának hozzá az éhező orosz tömegnek, ha nekik mutatnák meg és nem a milánói vásár látogatóinak a szovjet élelmiszeriparának kincseit? Külön helyiségben láthatók az orosz gvapot mintabálái. Semmivel sem rosszabb a minőségük, mint az amerikai árúé, viszont átlag öt dollárral olcsóbbak. A textiliparunk miatt sem kell szégyenkezniük. Érdekes azonban, hogy a Milánóban kiállított gyapot- és vászonárúkon az árak nincsenek felütve. Az érdeklődőket a szovjet kereskedelmi ügynökségéhez utasítják. Meglepp az izzólámpák kiállítása. Ez a legújabb portékája a szovjetnek, melyből a következő években nagyon sokat remélnék eladni, miután az izzókartel árának felénél is olcsóbbak. Igaz viszont, hogy a szabadalmi jogok kisajátítása egyáltalán nem okoz sok fejtörést a szovjet urainak.

Nincs a teremtésben nyertes, csak én: Nyertem a Zsidókórházak sorsjegyén!

— Az R. 101. eléghetetlen lobogója. Londonból jelentik: A mult évben szerencsétlenül járt R. 101. angol óriás léghajó lobogóját ünnepi gyászistentisztelet közben helyezték letétbe a cardingtoni templomban. A katasztrófa folytán támadt tűz majdnem az egész léghajót elpusztította, de a lobogó sértetlenül lengett az izzó roncok fölött. A zászlót a templom falába helyezték bronzmelléklet alá alatt őrzik meg. Az emléktáblát a gyászistentisztelet után leplezték le.

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1.000.000 Lei
 Közel 2000 nyeremény,
 2.700.000— lei értékben

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

az erdélyi zsidó kórházegyesületek sorsjátékának huzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Iskolai tanulók részére kivételes kedvezményt nyújtunk! Okvetlenül keresse fel a

Hercules-Áruház

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 12. Cimre ügyelni!

NAPROL-NAPRA

A Graf Zeppelin éjjel három órakor az északi szélesség 6° és a nyugati hosszúság 28° által meghatározott földrajzi ponton haladt át. A léghajó sebessége 108 km. A léghajón minden rendben van. Újabb jelentés szerint a Graf Zeppelin közeledik a braziliai parttól hatszáz kilométerre eső Fernandó Noronha szigethez.

Sidneyben Boyce főapát, a Szent Pál székesegyház papja meghalt. Amikor meghalták azt a harangot, amelyet évtizedekkel ezelőtt maga öntetett, a harang megrepedt, eltörtött s darabjai alá zuhantak a mélységbe.

Jeanette Macdonald filmszínésznő szeptemberben Berlinben fel fog lépni a Komikusok kabaréja új műsorában.

A kanadai Torontóban a felebbviteli törvényszék végkép elutasította Florence Deeks író nő félmillió dolláros kártérítési keresetét, amelyet Wells ellen adott be, azzal vádolva az ismert költőnő irót, hogy tőle plagizált.

J. Kessel, az ismert francia író a vendome-st.-armandi uton autójával felborult és életveszélyes sérüléseket szenvedett.

Az amerikai szakszervezeti szövetség elnöke állandó gazdasági tanács felállítását javasolta

Newyork, szeptember 1. Boll, az amerikai szakszervezeti szövetség alelnöke a szervezetek gazdasági tanácsának Albanyban megtartott kongresszusán állandó gazdasági tanács felállításának szükségességét hangsúlyozta, amelynek az lenne a feladata, hogy a termelést és fogyasztást szabályozza az Egyesült Államok területén. Egyidejűleg Newyork államban ötven százalékkal fel emelték a jövedelmi adókulcsot, hogy husz millió dollárt előteremthessenek a munkanélküliek segélyezésére.

— Uj szinigazgató Berlinben. Berlinből jelentik: Berlinben egymásután adják be a kulcsot régi, elismert nevű színházigazgatók, akik dicsőséges mult után teljesen tönkrementek. És most mégis érdekes hír érkezik Berlinből. Eugen Klöpfer, a legjobb német drámai színészek egyike, aki felejthetetlen sikereket aratott Reinhardnál, elhatározta, hogy szinigazgató lesz. A Theater am Nollendorferplatzot veszi bérbe és szeptember közepén már meg is nyitja a közönség előtt. Klöpfer nemcsak mint szinigazgató, hanem mint színész is tevékeny részt fog venni színháza életében. A legtöbb főszerepet ő maga fogja játszani.

Cluji Zsidó Leányotthon

Strada Iuliu Maniu 9 szám

Egyénenkénti gondos, családias nevelés, modern pedagógiai irányelvek alapján. Minden irányu továbbképzés, u. m. nyelvek, zene, irodalom, művészet, stb. terén. Használati nyelvek német, francia. Mérésekelt díjazás. Prospektus.

Vezető Hochmann Aurora

Oszi és téli ruhákat legolcsóbban fest tisztít UNIO Cluj

KÖZGAZDASÁG

Rendkívül mozgalmas volt kedden a bukaresti deviza-tőzsde

Általános fellendülést várnak a mai tendenciától

Bucuresti-Bukarest, szeptember 1. A keddi bukaresti tőzsdén várakozóan mozgalmas volt, mely közgazdasági körökben a legkellemesebb meglepetést keltette. Komoly pénzügyi körökben azt hangoztatják, hogy ha ez az irányzat a tőzsdén állandósulna, úgy Románia felől hamarosan elmúlhatna a gazdasági krízis. Hétfőn ugyanis rendkívül nagy kereslet nyilvánult meg külföldi devizák iránt. Főként dollárt kerestek, de a márka iránt is megszilárdult a bizalom.

A Banca Națională változatlanul 816 és fél arfolyamon számította az angol fontot és ennek megfelelően a többi devizát. A tőzsdén hetek óta nem volt olyan forgalom mint most és a Banca Națională részvényeken kívül különösen petróleumrészvényeket vásárolnak nagy tömegben. Hétfőn az ország területén 2,700,000 lej értékben adtak el exportgabonát.

Pang a gabonakereskedelem, mert a pénzintézetek vonakodnak az exportot finanszírozni

Teljesen csődöt mondott a gabonaérlekesítési törvény

Cluj-Kolozsvár, szeptember 1. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti Argus feltűnést keltő cikkben foglalkozik a román terményexport kilitástan helyzetével. „A belföldi gabonapiac helyzete — írja a lap — napról-napra nehezebbé válik, amelynek oka főleg abban rejlik, hogy a bankok nem képesek a gabonakereskedelem finanszírozására. A rendelkezésre álló saját eszközökkel éppen az ideai bőséges termelés mellett, lehetetlen intenzív tenni a gabonakereskedelmet, mely az előző években állandóan pénzintézeteink segítségével működött. A hitel és bizalom hiánya paralizálja a kereskedelem működését, amely most néhány külföldi kereséssel támogatott cég kezében összpontosult.”

„Magától értetődik — írja az Argus, — hogy a termelők érdeke az lenne, miszerint ezekkel a cégekkel a kis vállalatok nagy serege konkurrálna, köztük komoly és jóhírű cégek, amelyek saját eszközeikkel és banksegítségkel kedvezőbb árakat folyósíthatnak a termelőknek. A termény-export finanszírozása, a teljes erővel folyó őszi kampányban, alapvető fontosságú általános gazdasági életünkre és az illetékes állami köröknek nem kellene azt elhanyagolniuk. A Duna hajózhatóságának ideje alatt, mely december 15-ig tart, tehát még három és fél hónapig, legalább 100 ezer vagon terményárut kellene elszállítani, míg a fennmaradt exportra szánt terményáru részére rendelkezésre állana a konstancai tengeri kikötő és szárazföldi exportállomásaink.”

„A termények aranyat jelentenek — írja tovább az Argus, — mert ellenükben deviza folyik be az országba. Éppen ezért a Banca Naționalănak meg kellene könnyítenie a bankok számára a termény-exportot, mely a mai nyomott árak mellett nem is jelent a pénzintézetek nagyobb rizikót.”

„Ennek a segítségnek azonnal meg kell érkeznie, még mielőtt a tengeri export utján való elhelyezése nem szenvedhet halasztást, mert a tengeri az őszi időjárásnak is ki van téve, különösen nálunk, ahol nincs megfelelő védőráktár a gabonaművek számára.”

„A Banca Naționalănak sürgősen közbe kell lépnie terménykereskedelem finanszírozására, mert a Banca Națională az egyetlen faktor, mely közbe lépéssel, legalább is részben, enyhíteni tudja a krízist azzal, hogy a deviza beözönlését elősegíti.”

Eddig szól az Argus érdekes cikke, mely a Banca Națională sürgős közbe lépését kéri a terményexport támogatására. Az Argus cikke elsősorban érdekes azért, mert a legjobb bizonyítéka annak, hogy a prémiumrendszer a leg-

kevésbé sem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. A prémiummal támogatott export pang, szállítások nincsenek és a külföld is meglehetősen óvatos a rendelésekben. A belföldön pedig a pénzhiány megöli a piácot és a gabonakereskedők el sem juthatnak addig, hogy exportáljanak, mert nincsen pénzük a gabona felvásárlására. Ilyen körülmények között nagyon szomorú kilátásai vannak a gabonakampánynak, melynek pangására mi sem jellemzőbb, mint az, hogy az ország tőzsdéin a gabonavételek helyett a hüvelyes veteményekben mutatkozik kereslet.

Hogy a hatalmas gabonafeleslegtől, mely az ország mezőgazdaságát fojtogatja, hogyan fogja a kormány az országot tehermentesíteni, azt az egész ország közvéleménye várja. Annyi bizonyos, hogy a gabonaértékesítési törvény nem felel meg a várakozásoknak és valami újabbról kell a kormánynak gondoskodnia.

Franciaországi állatexport várható. Bukarestből jelentik: A közeli hetekben nagy franciaországi állatexportra van kilátás. Francia cégek egy bizottsága Dobrogeában és Munteniában szállt ki, ahol nagyobb vásárlásokat eszközölt. Valószínű, hogy a francia érdeklődés az ország összes részén mozgásba hozza a pangó állatexportot.

A szeszérdelések ellenállást szerveznek meg a szeszmonopólium ellen. A pénzügyminisztérium a szeszmonopólium törvénytervezetét az összes erkölcsi testületeknek megküldötte, melyek a szeszmonopóliumban érdekeltek. A pénzügyminisztérium az egyes testületektől a tervezet véleményezését kérte. Mint értesülünk, a kolozsvári központtal bíró testületek, így a Szesz- és Borszesz-szindikátus, a Likörgyárosok és az Italmérők Szöveteke együtt akcióztak szerveznek meg, amelynek célja az, hogy a szeszmonopólium tervezet ellen élesen állást foglaljon. Eddig az az általános vélemény alakult ki, hogy a szeszmonopólium tervezete, jelenlegi formájában nem mehet keresztül és a szeszmonopólium kérdésében kidolgozandó elabórátumok ennek a jegyében készülnek.

TŐZSDE

Kolozsvár. Francia frank 6.60, font sterling 8.19, dollár 168, belga frank 23.46, líra 8.81, svájci frank 32.80, cseh korona 4.99 1/2, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Bukarest. Francia frank 6.65, font sterling 8.19, dollár 169.25, belga frank 23.50, líra 8.90, svájci frank 33, cseh korona 5.03, shilling 23.80, márka 39.50, holland forint 68.

Zürich. Márka 121.87, holland forint 207.12, font 5.13.62, francia frank 10.14, líra 26.86 1/2, cseh korona 15.2, pengő 90.02 1/2, dinár 9.06, lej 3.05 1/2, shilling 72.20, zloty 57.50.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Elveszem a férjemet! (Szőke Szakáll, Trude Berliner és Igo Sym nagy zenés vígjátéka. Előtte: Hangos hirdó és új Micki-Maus.

CORSO-MOZGÓ műsora

Szerdán és csütörtökön szerelési munkálatok miatt nincs előadás!

Péntek 3, 5, 7 és 9 órákor: Szezonnyitó világfilm. TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb Paramount journal és Micki-Maus.

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor: A Paramount stúdió legszociálisabb alkotása! TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb Paramount journal és Micki-Maus.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor: A szezon legújabb világfilmje a TABU. Az elveszett paradicsom. Műsor előtt: A legújabb journal és Micki-Maus.

RADIO MŰSOR

Szerda, szeptember 2.

Bukarest. 20.20: Grammofon. 21: Hegedűhangv. 21.45: Zongoraverseny. 22.15: Cselló. és zongoraverseny. 22.45: Hírek. Budapest. 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Palestrina-kórus férfivartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. — 4: Szibériai furcsaságok. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Kis házikók, hallgatag uccák. 5.25: Hangv. 6.30: Hangverseny. 8.30: Cigányzene. 9.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9.45: Resler. 10.20: Daleszta. 10.20: Időjárás. Utána könnyű zene.

Bécs. 21.40: Daleszta. 22.15: Zenekari hangverseny.

Lipscse. 19.30: Offenbach operett.

Berlin. 21: Szimfonikus hangv.

Poznan Katoowic. 22.30: Táncczene.

Milánó. 20.45: Operett.

Róma. 21: Olasz operarészletek. Mascagni, Puccini, Boito műveiből.

Prága. 21.30: Hegedűverseny.

Pozsony. 18: Orgonaverseny.

Brünn. 17: Grammofon.

Kassa. 21: Orgonaverseny.

Oslo. 20: Ünnepi hangv.

Toulouse. 22.45: Szimfonikus zene.

Csütörtök, szeptember 3.

Bukarest. 20.20: Grammofon. 21: Szimfonikus Mozart műveiből. 21.30: Előadás. 21.45: Athanasiu operának dalestje. 22.15: Beethoven VII. szimf. 22.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Rádióházikvartett. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 3.30: Előadás. 4. Postás zenekar hangv. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.20: Előadás. 5.45: Magyar nóták. 7: „Bulgária”. 7.30: Hangverseny. 8.15: Humoros felolvasás. 8.45: Zongorahangverseny. 9.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 10: Honvédszínház hangv. 11: Cigányzene.

Bécs. 19.30: Beethoven: Eroica változata. 20.45: Gilbert: Marinka, a táncosnő c. operettje.

Berlin. 21.10: „Ha szerelem van minden jó” c. opera.

Breslau. 21.15: Hangv.

Langenberg. 21.30: Tánccok és indulók.

Lipscse. 19.30: Szorakoztató zene.

Stuttgart. 21.15: Kamarazene. Beethoven. Dvorak művei. 22.35: Táncczene.

Poznan. 20.30: Szolisták hangv.

Katowitz. 22.30: Hangv. 23: Könnyű és táncczene.

Milánó. 20.40: Ének és zenekari verseny Rossini, Donizetti, Verdi, Massenet, Svendsen, Mascagni, Mancinelli, Verdi műveiből.

Róma. 21: Szimf. hangv.

Oslo. 20.30: Daleszta.

Toulouse. 18.45: Szimf. zene. Mendelssohn: Fingal barlang. Liszt: II. rapszodia. Grieg: II. norvég tánc. 19.15: Orosz dalok. 19.45: Vegyes zene. 20: Operett-dalok. 20.30: Puccini: Tosca részlet. 20.45: Jazz. 21: Spanyol dalok. 21.15: Hegedűverseny. 21.30: Argentínai zene. 22.15: Tangó-dalok. 22.45: Gounod: Faust és Lolo. YS király c. operák részletei. 23.30: Operett-részletek Svájci Román adó. 20.45: Énekkettősök. 21.15: Rádiózenekar.

Svájci Aleman adó. 20.20 Bach művek zongorán.

Prága. 19.20: Ariák és dalok. 22.15: Hangv. Smetana. Liszt, Strauss művei.

Kassa. 21: Rádiózenekar. Mendelssohn. Ponchielli, Chopin. Csajkovszkij, Sinding Schubert műveiből.

Primăria Municipiului Cluj
No. 7702/1931

Anunț

Primăria Municipiului Cluj arendaază prin licitație publică cu oferte în scris dreptul de vânat de pe teritoriul pădurei Feleac jud. Cluj și Muntele Filii jud. Turda pe timp de 3 ani începând dela data de 15 Octombrie 1931.

Ofertele se vor înainta separat la pădurea Feleac și separat la pădurea Muntele Filii.

Concurenții vor depune deodată cu ofertele lor o garanție provizorie egală cu 5% din suma oferiții drept arenda pe durata de mai sus în numerar sau efecte garantate de stat la mâna Președintelui comisiei de licitație.

Licitatia se va tine în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—100 din legea Contabilității publice în ziua de 8 Octombrie 1931 ora 11 a. m. înaintea Comisiei de licitație sala de sedință. Condițiunile de licitație se pot vedea în Biroul Serviciului Economic. Cluj, la 25 August 1931.

Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj

Primăria Municipiului Cluj
No. 5390/1931

Anunț

Primăria Municipiului Cluj exarendaază prin licitație publică cu oferte în scris dreptul de vânat de pe teritoriul orașului cu excepția pădurei Lomb și a viilor Sft. Gheorghe sub Lomb și Becas pe timp de 3 ani începând 15 Octombrie 1931.

Concurenții vor depune deodată cu ofertele lor o garanție provizorie egală cu 5% din suma oferiții drept arenda pe durata de mai sus în numerar sau efecte garantate de stat la mâna Președintelui comisiei de licitație.

Licitatia se va tine în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 88—110 din legea contabilității în ziua de 8 Octombrie cor. ora 11 a. m. înaintea comisiei de licitație sala de sedință.

Condițiunile de licitație se pot vedea în Biroul Serviciului Economic. Cluj, la 21 August 1931.

Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Cluj

Apróhirdetések

Szavanként	4 Lei
Vastagbetűvel	8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó	40 Lei
Álláskeresőknek 1 szó	3 Lei
Vastagbetűvel	6 Lei

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbellyel ellátott jellegű leveleket továbbítunk.

Perfekt mérlegképes könyvelő és román német, magyar levelező állást keres. Elvállal órákonyvelést is. Megkereséseket „Szerény” jellegre a kiadó továbbítja.

3 szobás, cselédszobás, balkonos lakás minden mellékkellyel, azonnal kiadó a Minerva-palotában, Calea Regele Ferdinand 37.

Nagybányán (Baia-Mare) 20 év óta fennálló úri szabóság vezetésére önálló fiatal szabász kerestetik. Csakis elsőrendű és sürgős ajánlatai eddigi működés ismeretével és igények megjelölésével örv. Deutsch Jenőné, Baia-Mare címre kéresek.

Gyermektelen izraelita háznál 4 gyermek teljes ellátást kaphat, ugyanott közelebb házikost kihordásra is. Kepes, Fordul. ucca 3.

Evi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évi adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 ültetelhelyiségű álló ház olcsón eladó. Cluj a kiadóban.

Nagybányán (Baia-Mare) 60 év óta fennálló uriszabóság vezetésére önálló fiatal szabász kerestetik. Csakis elsőrendű erők sürgős ajánlatai, eddigi működés ismeretével és igények megjelölésével örv. Deutsch Jenőné Baiai-Mare címre kéretnék.

Bécsi mintavásári igazolvány

valamint budapesti utazáshoz szükséges felülről igazolványok kaphatók a HERMANN menetjegyvirodában Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Telefon 29.

XIV. ÉVF. *
Cluj—Koloz
szeptember 3
5691 ÉV

As Uj Kelet az egy
és bányási zsidó
napila
Cikkeink utánn
forrá megjelölés
meg
Kéziratokat nem
megőrzésükre nem

feketeszesz

Dicséretesnek tart
melyet az igazsá
gyára felsőbb utas
zelmek bűnöseinek
ése körül kifejtene
om — bár kissé me
or az állam már
milliárdos kárt, am
em elmaradása foly
szta képünk am
ól, de azt már látj
dukált eredmények

Ahhoz, hogy sze
létre, két tényező
szükség. Az egyik
feketeszesz elől
korrupt tisztvisel
és megfelelő szolgál
segíti, hogy a csa
rejtve maradjon.
oly bűnös, mint a
morális szempon
bűnét még súlyos
nek tartjuk, mert e
től, akinek eltart
kodik, több fele
várni a kincstár és
más közönséges h
tárral csak anny
adót fizet, legtöbb
magas adót.

A feketeszesz-v
már számos letar
letartóztatottak sz
az egyik tényező
váltottak padján
akik a feketeszesz
vannak azok, akik
lehetővé tették és
élesek elkövetésé
rosokra milliós é
rőttak ki, pedig
illegális haszon
váltak zsebe. M
ra legalább tíz m
esik. Hol marad
ben?

Nemcsak az ob
lam magasabb s
kivánnunk kell.
gátat további sor
lázadó intelligén
tegorája között,
érhető el a m
cél: a közélet m

A hetvenév

Gerhardt Hau
német drámaírás
pai kultúra ősz
ünneplé ezt a m
forradalmi ízzás
forradalmi álmá
met kapitalizmus
a kialakuló pról
kezdt meg írni
szétes, hogy et
lényével, forron
lázadó intellekt
látolt junkerei
városi proletáro
feleli a közfity
kácsok” című d

A nyolcvanas
hardt Hauntra
vöröslobogó Né
akkori Oroszors
get a magasha,
mannak, mint
ratikus köztárs
ben: forradalm
ideálján az id
dült és a hajó
irodalmi igenlő

Gerhardt Ha
radt ifjúsága
maradt elveibe
bolása idején
köztársaság és
nek vallia mag
nemes és geri